

ACİL SERVİSTE

AKUT KORONER SENDROMLAR ve

HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Prof. Dr. Fisun Şenuzun Aykar

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

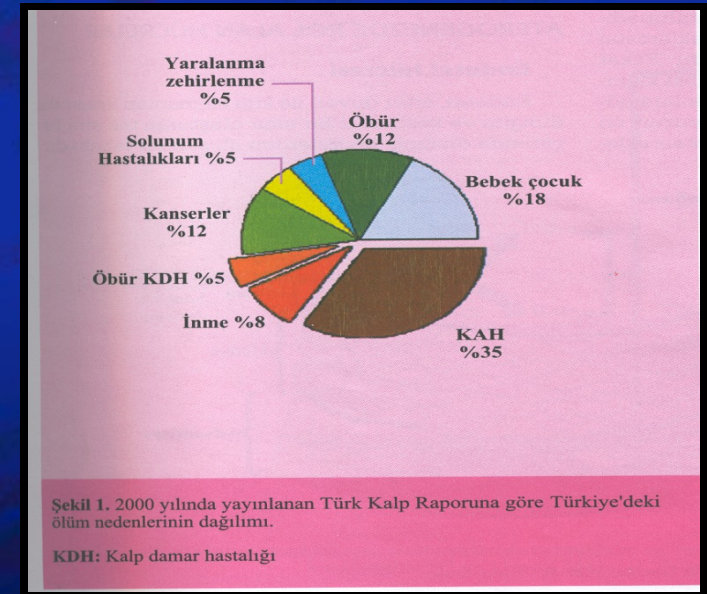
TANIM

- Bir koroner arterin kan akımındaki tam veya tama yakın azalmanın sonucunda oluşan tüm durumlar AKS başlığı altında toplanır.

EPİDEMİYOLOJİ

- Mısır mummylarından beri biliniyor, ancak endüstri devriminin başladığı 17. yy'den sonra daha sık klinik sonuçlar
- 21. yy. epidemik
- TEKHARF çalışmasına göre koroner arter hastalığı prevalansı %3.8, 60-69 yaşta %14

AKS

Başvuru

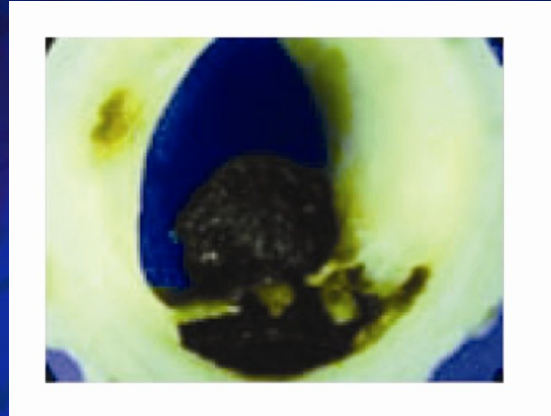
EKG

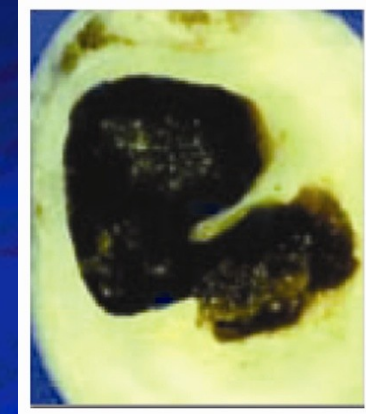
Kardiyak
Biomarker

Son Tanı

ST yükselmesiz MI

ST
yükselmeli

Non-ST AKS

UA

Unstable
Angina

NSTEMI

Non-Q wave
MI %75

Q wave MI %25

EPİDEMİYOLOJİ

Akut Koroner Sendromlar*

1.57 Milyon Hastaneye başvuru - AKS

UA/NSTEMI+

1.24 milyon
yıllık başvuru

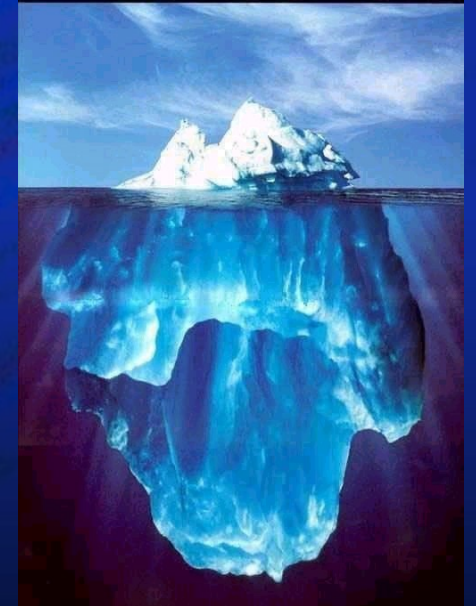
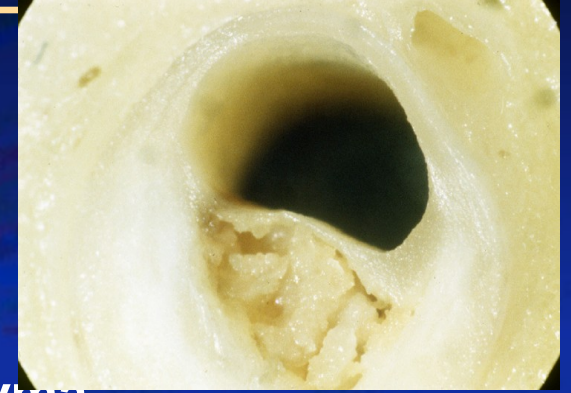
STEMI

0.33 milyon
yıllık başvuru

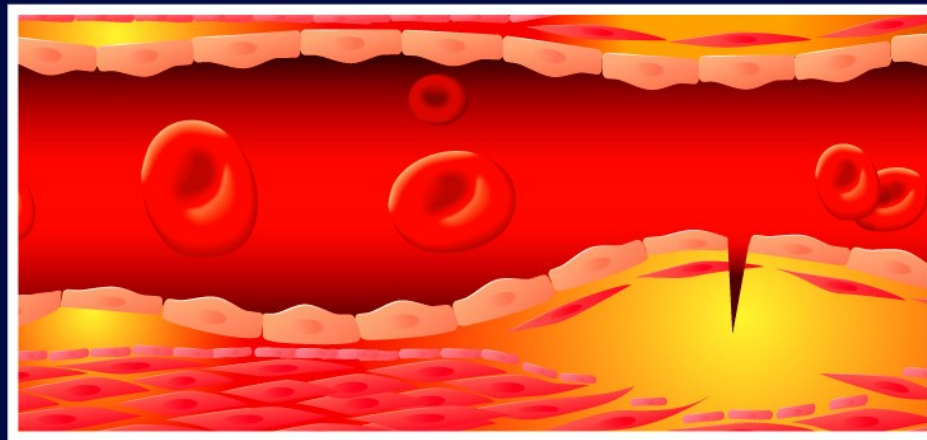
AKS PATOFİZYOLOJİ

ATEROSKLEROZ

Non-aterosklerotik nedenler (Arterit, travma, diseksiyon, trombo – emboli, konjenital anomaliler, kokain kullanımı, girişim komplikasyonları..)

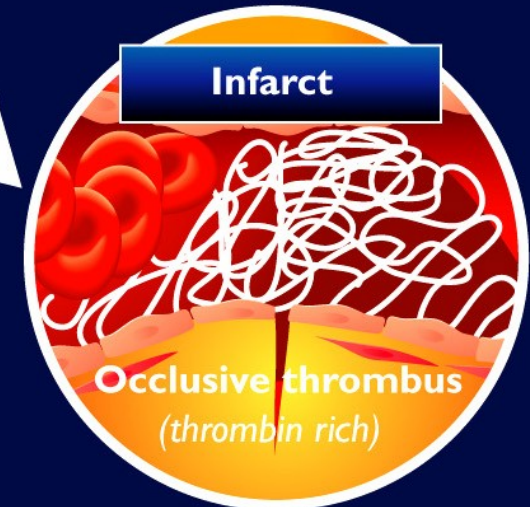
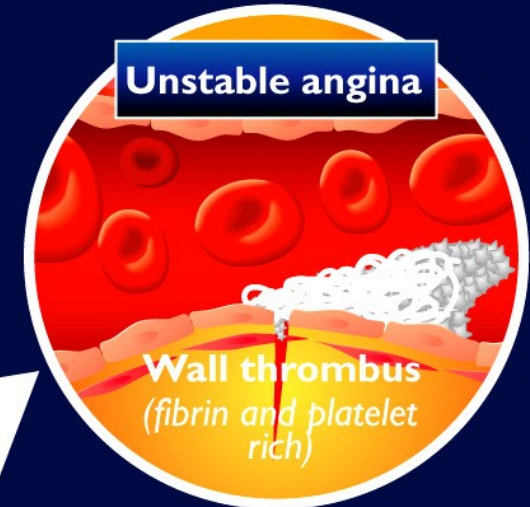

AKS PATOFİZYOLOJİ

Intact plaque

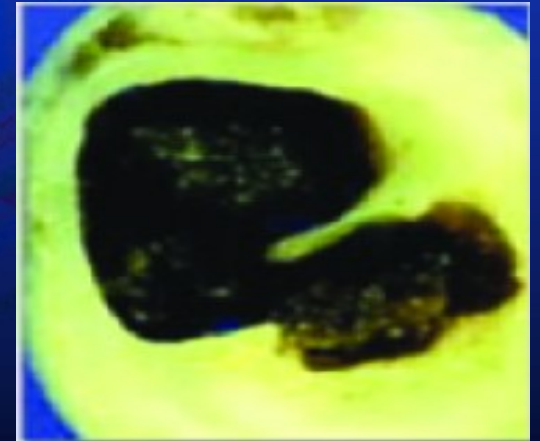
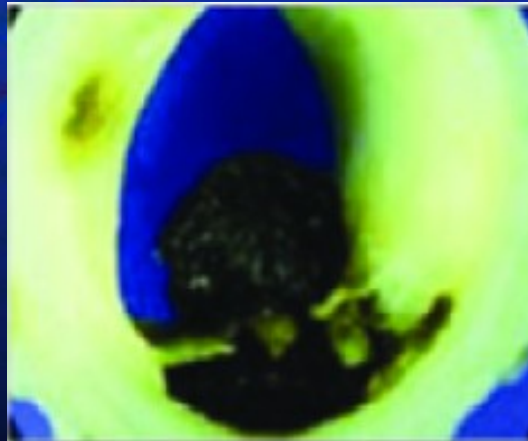
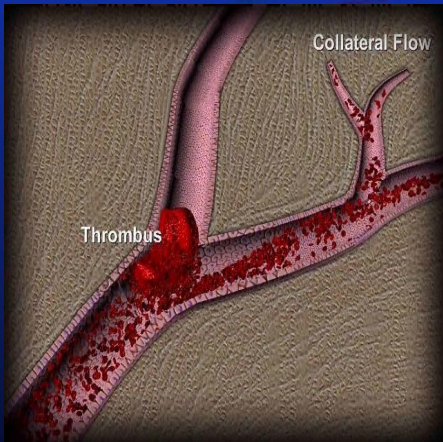
Fissuring plaque

AKS PATOFİZYOLOJİ

Major mekanizma;

Rüptüre aterosklerotik plak üzerinde
trombosit ve fibrinden zengin trombüs oluşumu

ARTERİOSKLEROZ RİSK FAKTÖRLERİ

Dislipidemi

Hipertansiyon

Diyabet

Sigara

Obesitye

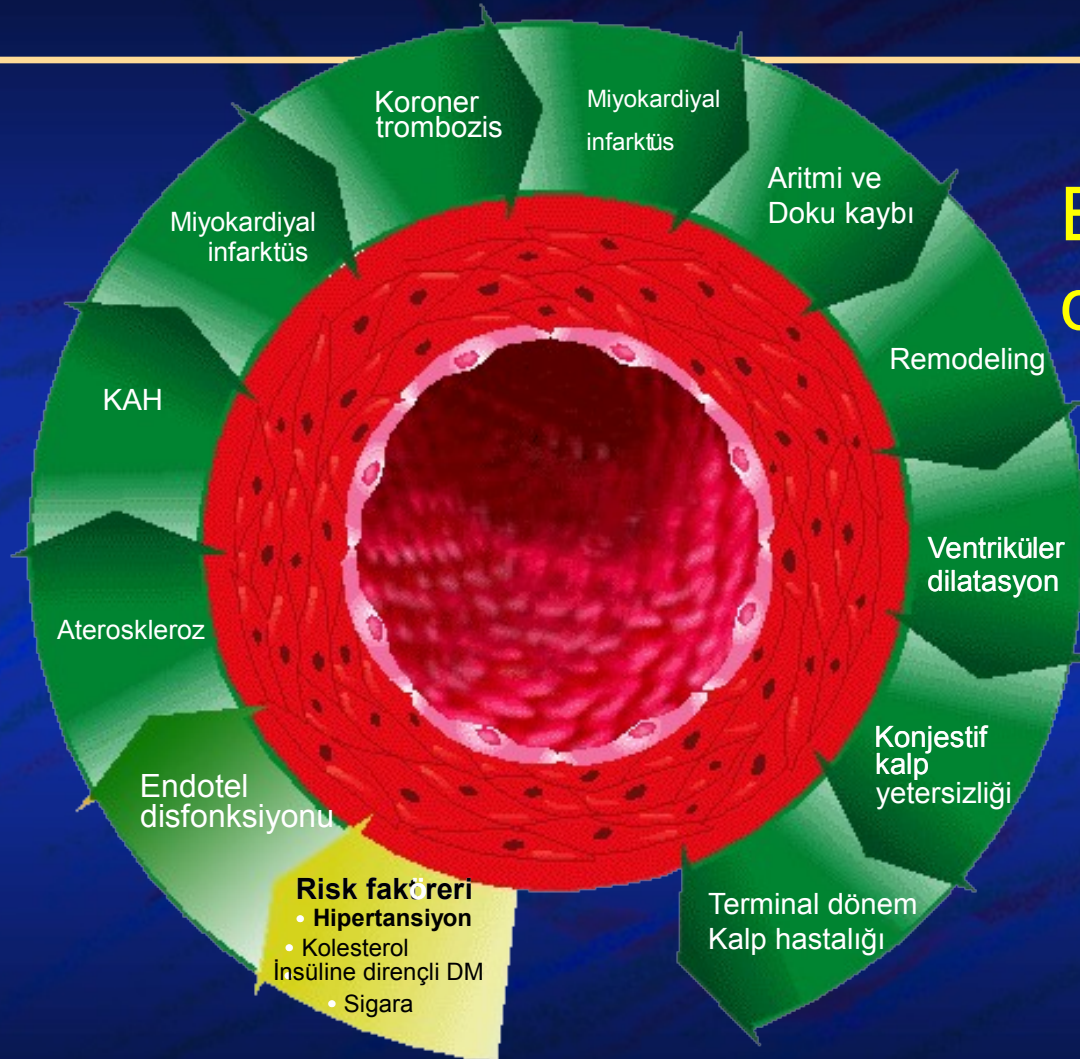
Arterioskleroz

Sedanter yaşam

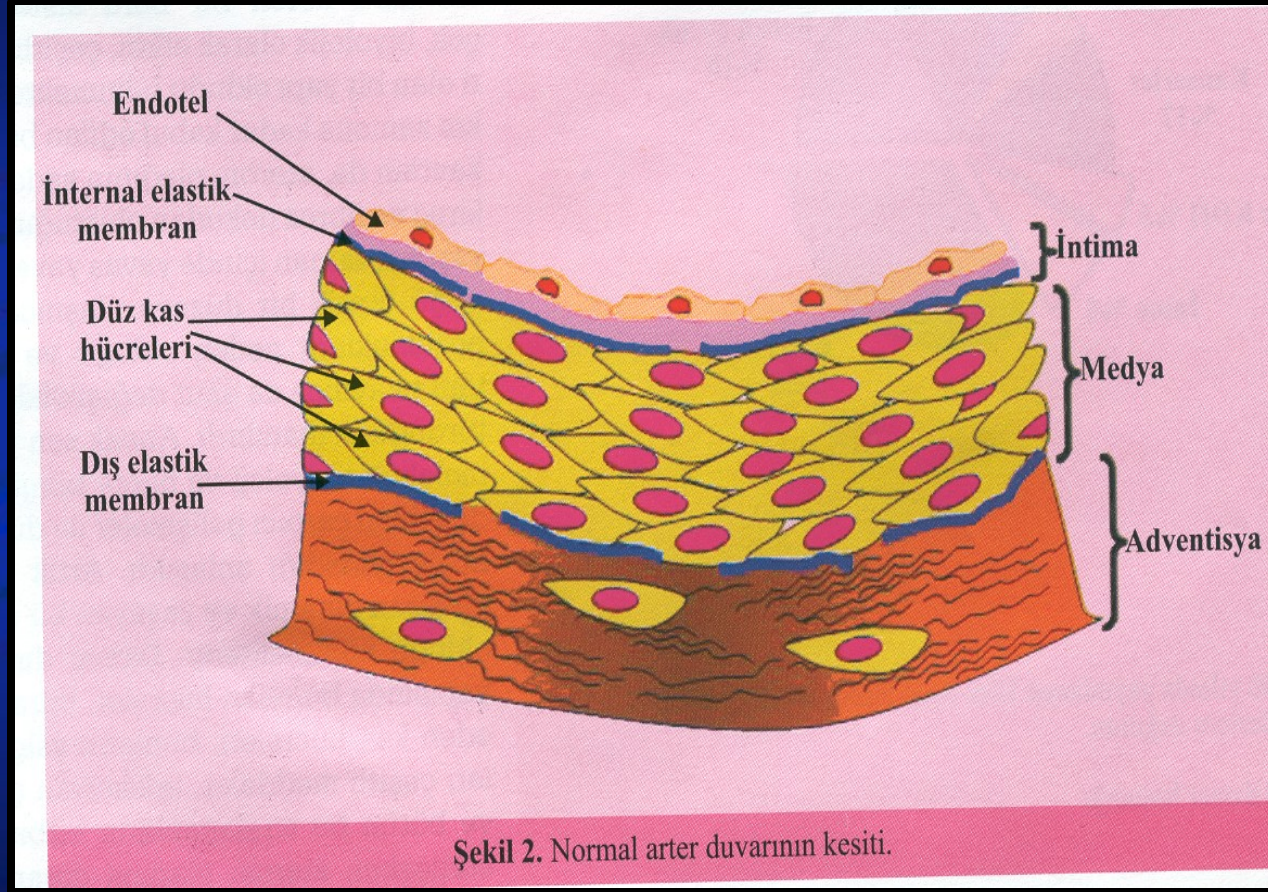
D tipi kişilik

AKS

Endotel disfonksiyonu

AKS PATOFİZYOLOJİ

AKS PATOFİZYOLOJİ

Endotel

- Seçici geçirgen özellik
- Pıhtılaşmayı engelleyen yüzey
  - Heparan sulfat (pıhtılaşmayı engeller)
  - PGI₂ (vazodilatatör ve antiagregan)
  - Plazminojen (Fibrin yıkıcı)
  - Von Willebrand Faktörü (prokoagülan, yaralanma ile salgılanır)

AKS PATOFİZYOLOJİ

- Endotel Disfonksiyonu
  - Aterosklerozda ilk basamaklardan biri
  - Geçirgenlik artar
  - Lökosit adhezyon molekülleri artar
  - Antikoagülan özellikler kaybolur
  - Endotele bağlı vazodilatasyon kaybolur

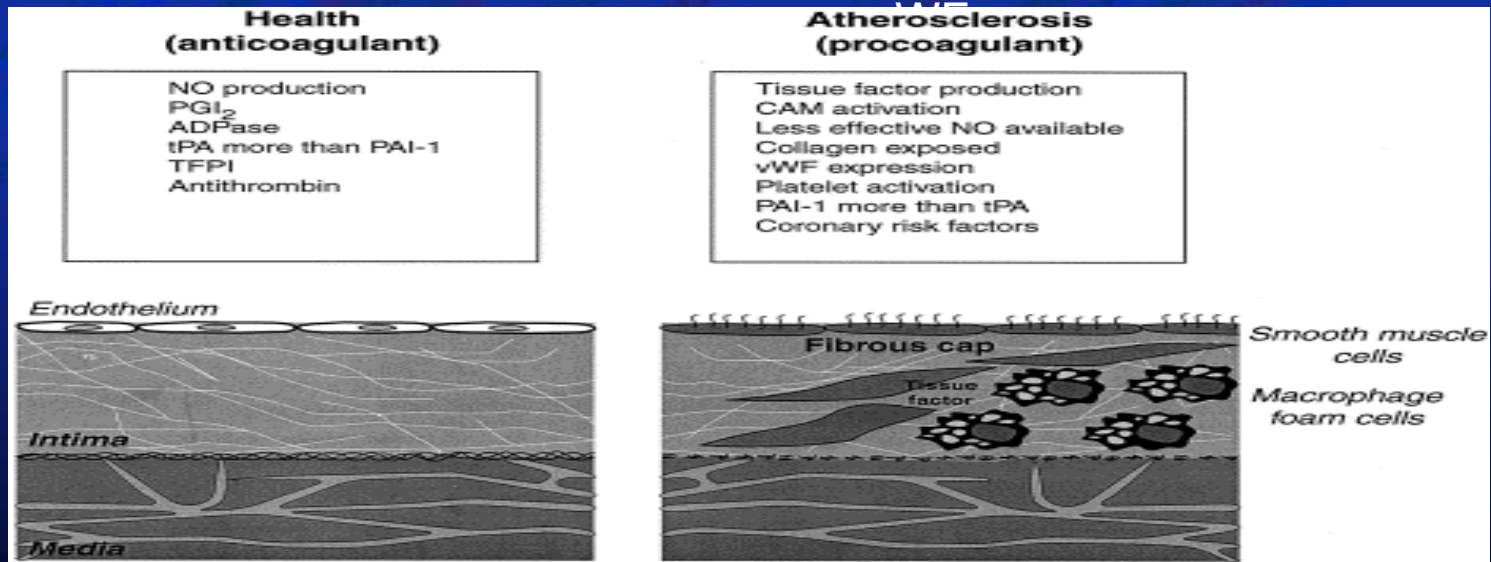
AKS PATOFİZYOLOJİ

Sağlıklı Endotel (Antikoagülan)

- NO üretimi
- PGI₂
- tPA > PAI-1
- Antitrombin

Ateroskleroz (Prokoagülan)

- TF
- Adezyon molekülleri
- NO daha az
- Kollajen açığa çıkar

AKS PATOFİZYOLOJİ

Aterogeneze Temel Basamaklar

- Endotel disfonksiyonu
- LDL oksidasyonu
- Köpük hücre oluşumu
- Lipid çekirdeğinin oluşumu
- Fibröz başlık oluşumu
- İmmün mekanizmalar
- Plak vaskülarizasyonu

Yağlı çizgi

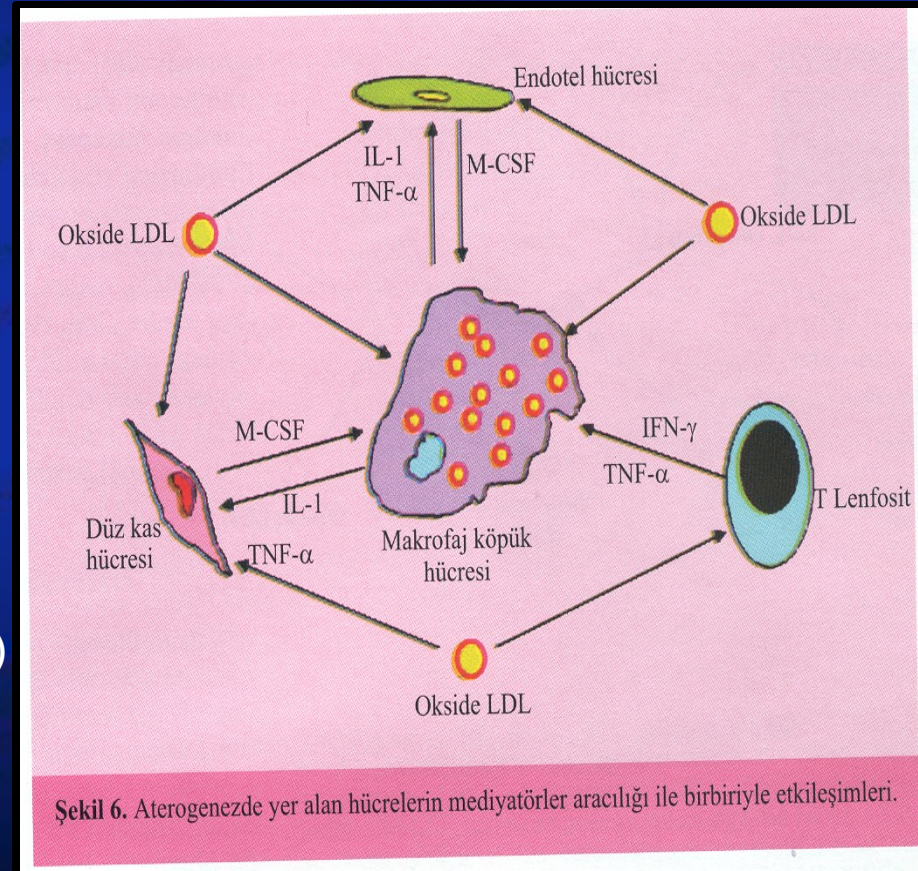
Yaygın intima kalınlaşması

Fibröz plak

AKS PATOFİZYOLOJİ

Ateroskleroz Patogenezinde Yer Alan Maddeler

- Adezyon molekülleri (VCAM-1, ICAM-1, selektinler, integrinler)
- Sitokinler ve inflamasyon mediyatörleri (İnterlökin-1 β , tümör nekrozis faktör- α , monosit kemotaktik protein-1)
- İnflamasyon belirteçleri (CRP)
- Büyüme faktörleri (PDGF, FGF, TGF- β)

AKS

Ateroskleroz Gelişimi

Köpük hücreleri

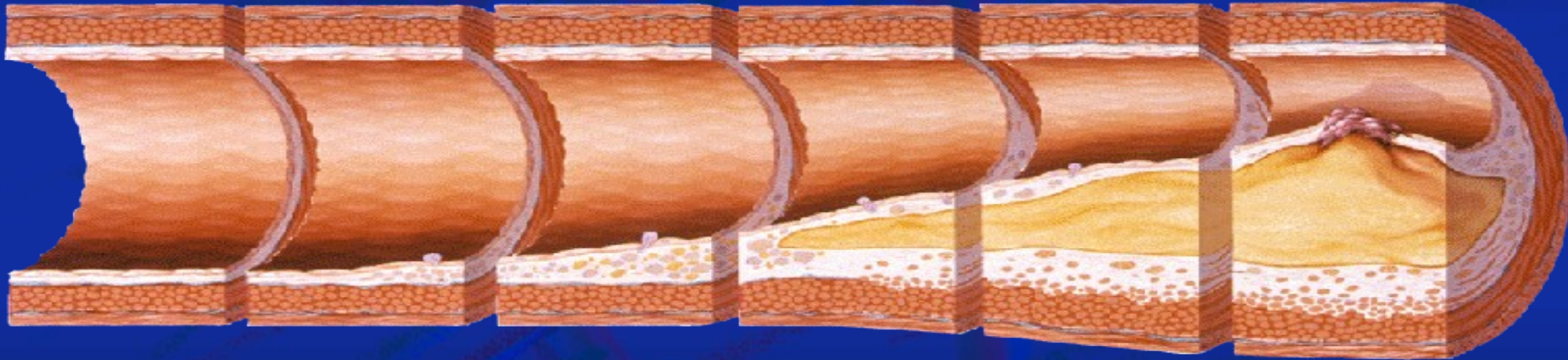
Yağlı çizgilenme

Orta dereceli lezyon

Aterom

Fibröz plak

Komplike Lezyon/Rüptür

Endotel disfonksiyonu

Büyük ölçüde **lipid** birikimi nedeniyle büyüme

Düz kas ve kollajen

Tromboz, hematom

AKS

Ateroskleroz Gelişimi

AKS PATOFİZYOLOJİ

AKS PATOFİZYOLOJİ

Plak yırtılmasına neden olan faktörler

**İntrinsik nedenler
(plakla ilgili)**

**Ekstrinsik nedenler
(plak dışı nedenler)**

AKS PATOFİZYOLOJİ

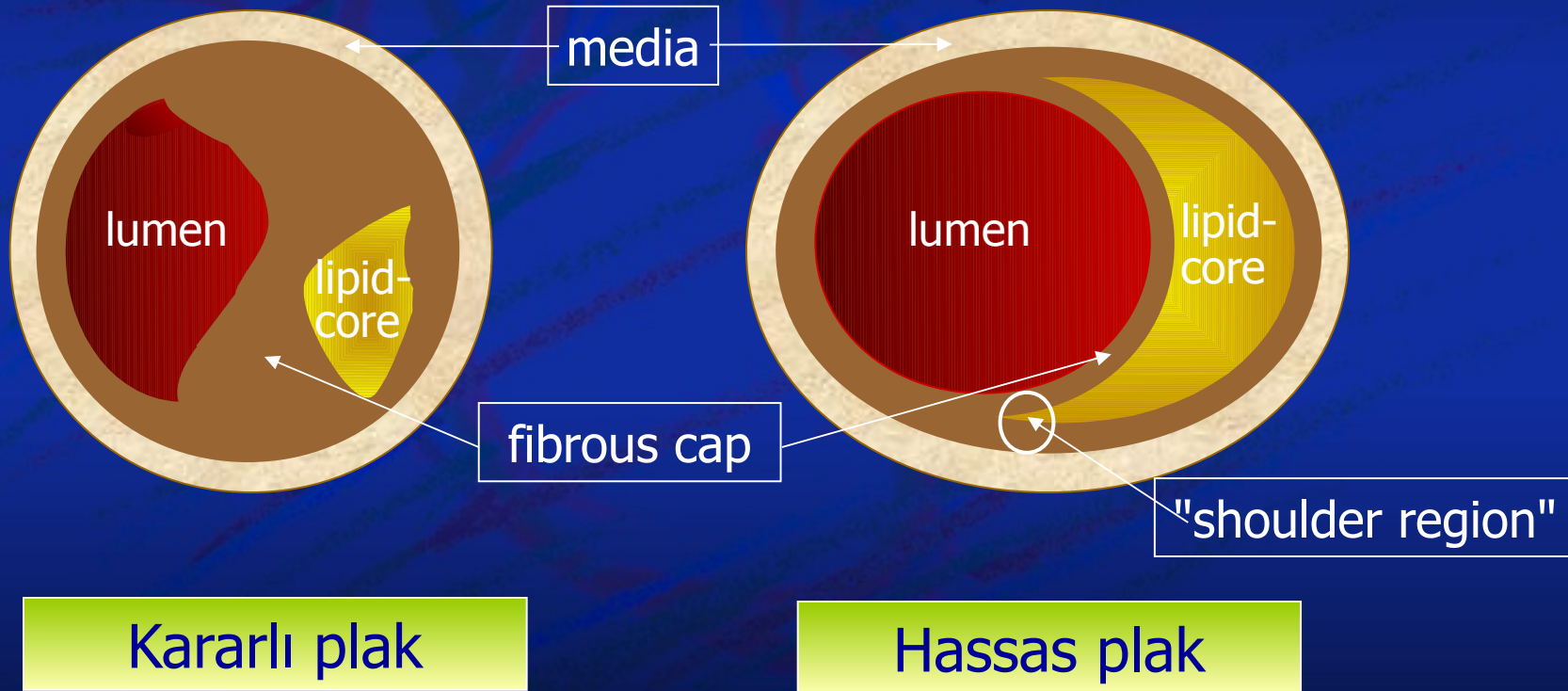
Plak ile ilgili nedenler (intrinsik)

- Plağın yapısı
- Plağın oluşturduğu darlığın ciddiyeti

AKS PATOFİZYOLOJİ

Plak ile ilgili nedenler (intrinsik)

➡ Fibröz kapsülün rolü

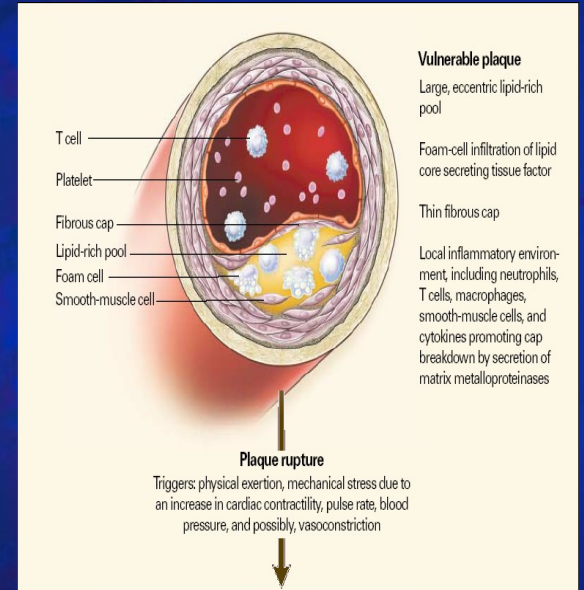

AKS PATOFİZYOLOJİ

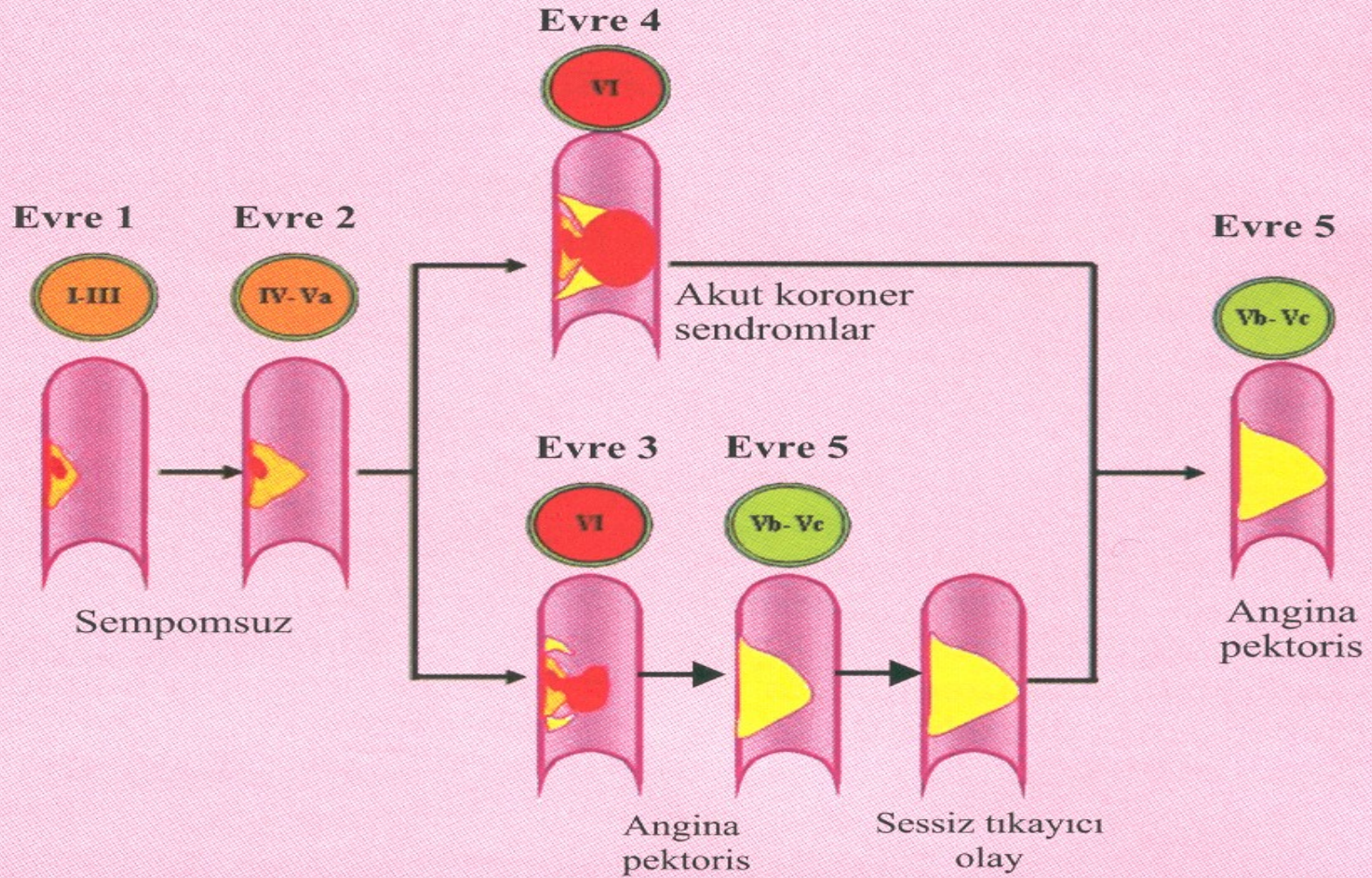
Plak ile ilgili nedenler (intrinsik)

Hassas plağın yapısı

- Fibröz kepi ince
- Lipid çekirdeği büyük
- İnflamatuar hücreler fazla
- Düz kas hücresi az

Aterosklerotik Plak Evrelemesi

Şekil 11. "American Heart Association"nın aterosklerotik plak evrelemesi.

Plak dışı nedenler (ekstreensek)-1

- **Mekanik ve hemodinamik faktörler**

(Sistemik kan basıncı, intrakoroner diyastolik basınç, kalp hızı...)

AKS PATOFİZYOLOJİ

Plak dışı nedenler (ekstreensek)- Kolaylaştırıcı

- **Trombotik / koagülan denge**
  - Trombosit sayı ve fonksiyonu
  - Fibrinojen düzeyi
  - Plak çekirdeğindeki doku faktörü konsantrasyonu
  - VWF düzeyi
- **Fibrinolitik denge**
  - Endojen ürokinaz ve tPA düzeyi
  - PAI düzeyi ve genotipi
  - Lipoprotein(a) düzeyi

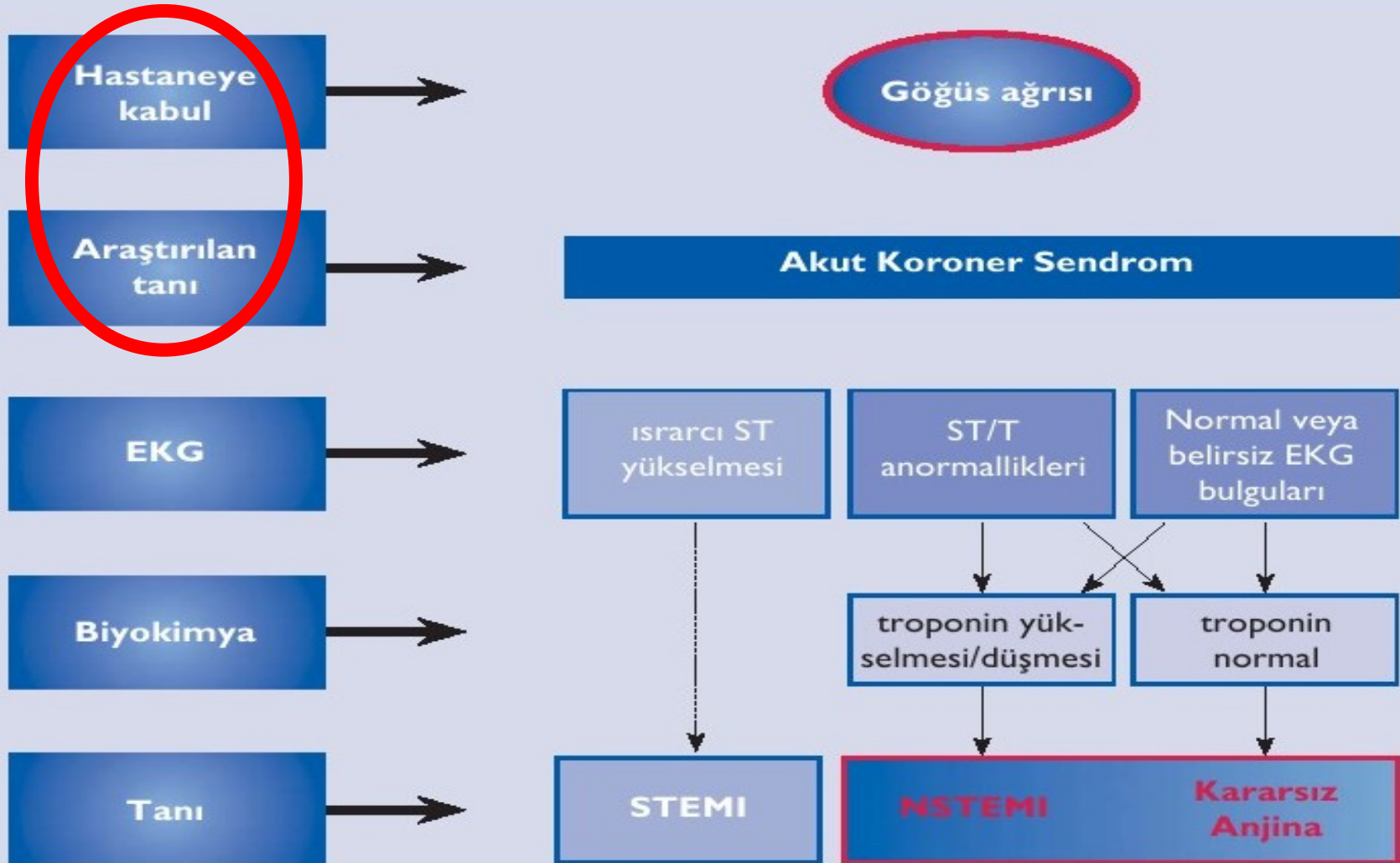
AKS KLİNİK TABLO

- Akut myokard infarktüsü **sirkadiyen ritm** gösterir
- Sabah 6-12 arası pik yapar
- **Sirkadiyen ritmin nedeni:** Sabah saatlerinde katekolaminler, kortizol, trombosit agregabilitesindeki artıştır.
  - sigara içenlerde
  - kalp yetersizliği olanlarda
  - Geçirilmiş Mİ olanlarda
  - Diyabetiklerde sirkadiyen ritm bozulabilmektedir

AKS KLİNİK TABLO

		Kadın %	Erkek %	p
Göğüs ağrısı	54	69	<0.001	
Solunum sistemi	20	16	0.012	

AKS KLİNİK TABLO

AKUT GÖĞÜS AĞRISI

Senkop, aniden düşme, dispne
vb...

GİS

P. Ulcus
Pankreatit
Kolesistit

ÖZEFGUS

Özefagial
spazm,
Özefajit

AKCİĞER

P. Emboli
Pnömoni
Plörit
Pnömotorax

PSİKOJENİK

Depresyon
Nörösirkülatuvar asteni
Kardiyak psikoz

MEME

Mondor
hastalığı

DERİ

Zona zoster

KAS

Myalji

EKLEM

Kot fraktürü
Kostokondrit
Tietze sendromu
Servikal diskopati

1. SORU
Kardiyak mı ????

AKS KLİNİK TABLO

KARDİYAK GÖĞÜS AĞRISI

**AORT
STENOZU**

**AORT
DİSEKSİYONU,
ANEVRİZMA**

HT ACİL

2. SORU

**AKUT KORONER
SENDROM MU ?**

DRESLER

HOCM

**PULMONER
EMBOLİ**

**PERİKARDİT
MİYOKARDİT**

MVP

AKS KLİNİK TABLO

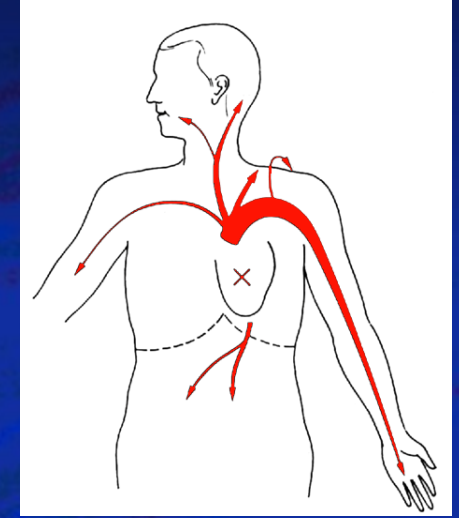
AP

AĞRI LOKALİZASYONU

RETROSTERNAL
EPİGASTRİUM
SIRT KOLLAR
ÇENEDE

TARZI

YAKICI
SIKIŞTIRICI
BASINÇ
EZİKLİK

MUAYENE

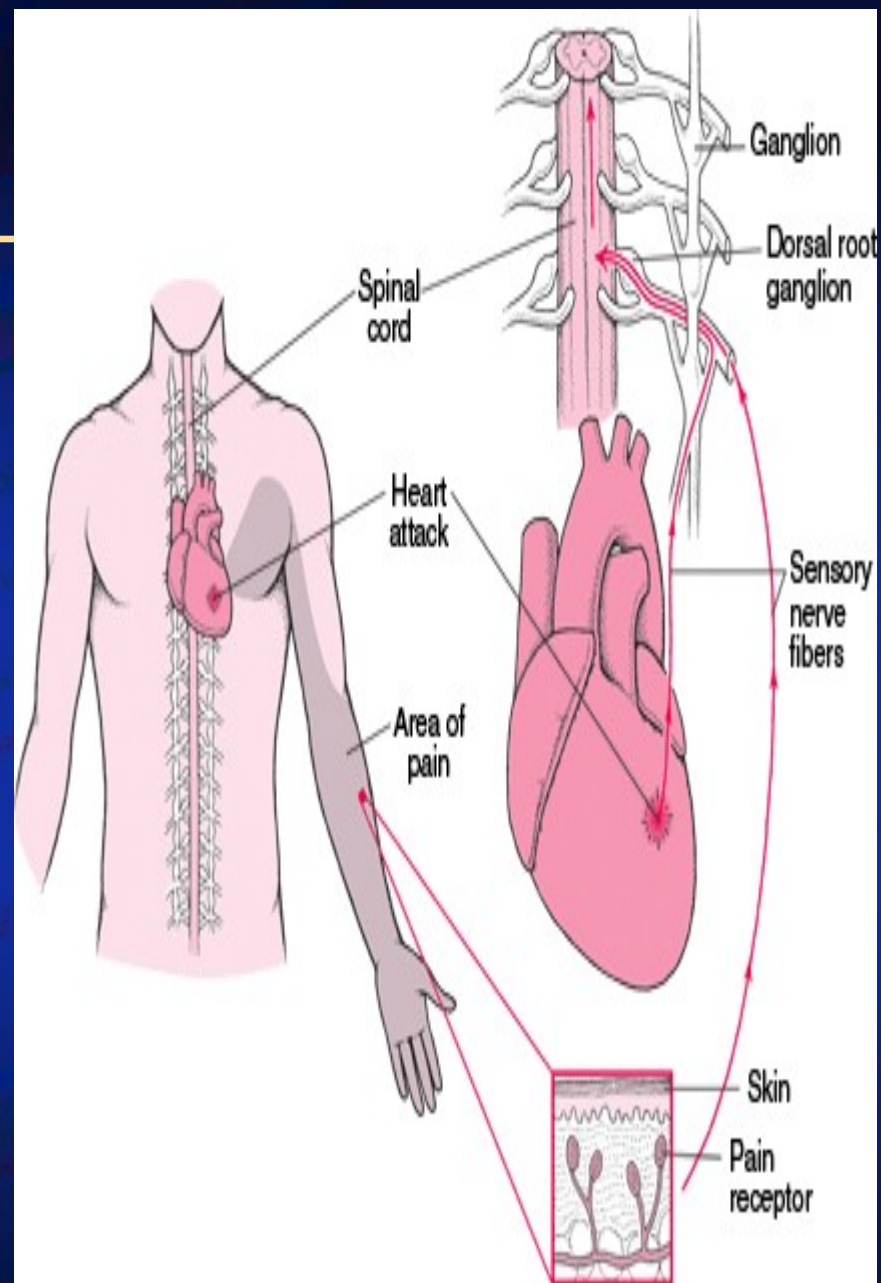
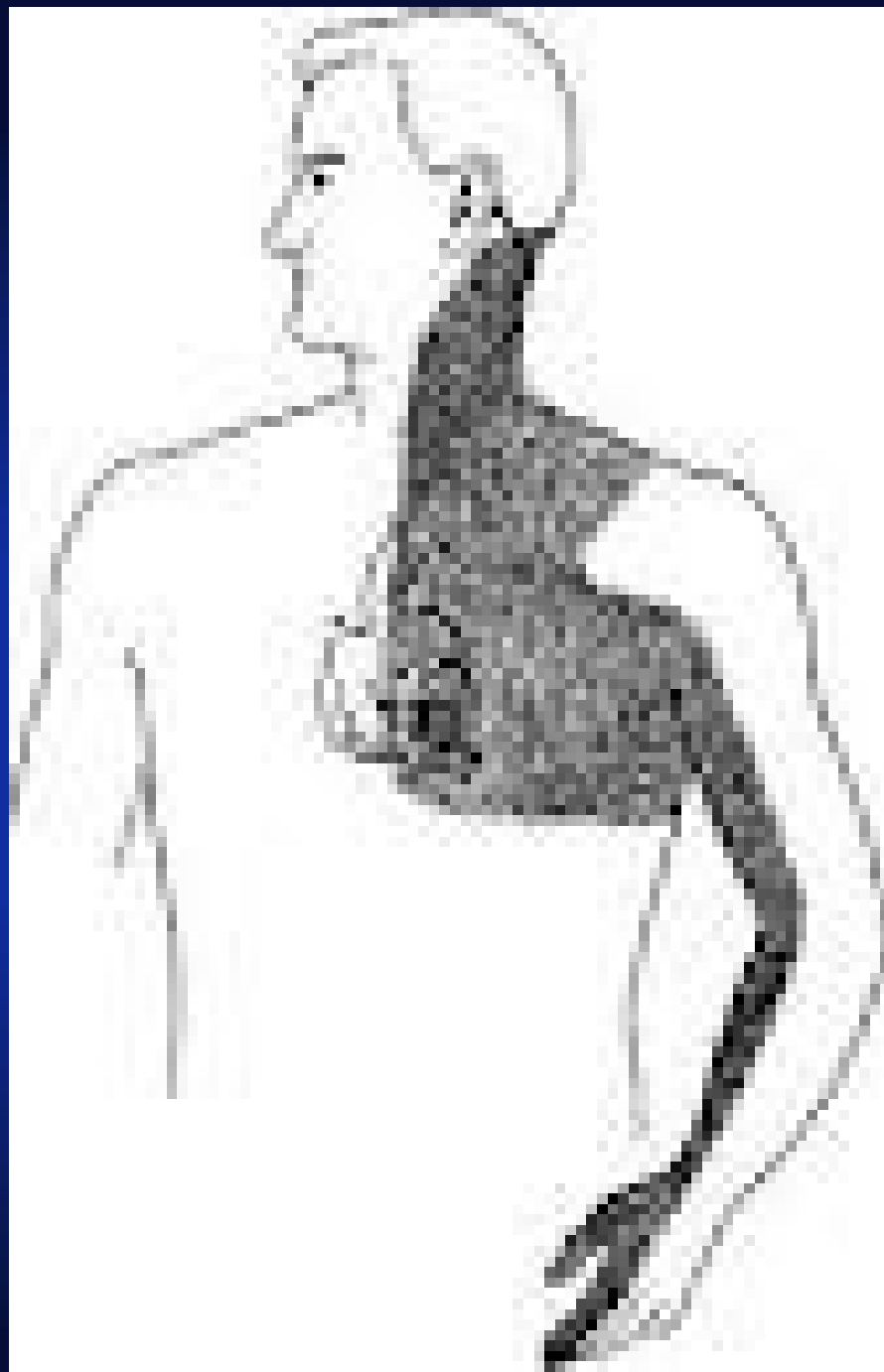
S3 S4 GALO
SİSTOLİK ÜFÜRÜMLER
KREPİTAN RALLER
HİPER/HİPOTANSİYON

* (C8-Th5 dermatomu)

* Kreşendo karakterinde

* İstirahat ve dilaltı nitratlara cevap vermez

* Süre > 30 dk

AKS KLİNİK TABLO

AP- BRAUNWALD SINIFLAMASI

ŞİDDET

- **SINIF I) YENİ BAŞLIYAN CİDDİ YA DA HIZLANMIŞ ANGİNA**

(Son 2 Aydır İstirahat Ağrısı Yok 2 Aydan Daha Kısa Süreli Angina , Ciddi Yada Günde 3 Den Sık Yada Daha Az Eforla Ortaya Çıkan Angina)

- **SINIF II) İSTİRAHAT ANGİNASI , SUBAKUT**

(Önceki Ay İçinde Olan Ancak 48 Saattir Olmayan İstirahat Anginası)

- **SINIF III) İSTİRAHAT ANGİNASI , AKUT**

(son 48 saat içinde istirahat anginası)

AKS KLİNİK TABLO

AP- BRAUNWALD SINIFLAMASI

- **SINIF A) SEKONDER KORONER ANGİNA**

KLİNİK DURUMLAR (Myokard İskemisi Artıran Koroner Dışı Sebepler Anemi , Hipotansiyon..)

- **SINIF B) PRİMER KORONER ANGİNA**

- **SINIF C) POST-Mİ ANGİNA**

(Mi Sonrası 2 Hafta İçinde)

AKS KLİNİK TABLO

AP DIŞI SEMPTOMLAR

AKS KLİNİK TABLO

FİZİK MUAYENE

I-GENEL GÖRÜNÜM

- ❑ Sık olarak: Soğuk, soluk, nemli deri, huzursuzluk, sinirlilik ve sıkıntı hali

II-NABİZ

- ❑ Soğuk terleme, cilt soluk, ortopne, taşipne, öksürük: **AKUT PULMONER ÖDEM**

III-KAN BASINCI

- ❑ Cilt soğuk ve terli, yüz soluk, dudaklar ve tırnak yatakları siyanotik, konfüzyon ve oryantasyon bozukluğu: **KARDİYOJENİK ŞOK**

IV-KALP OSKÜL.

AKS KLİNİK TABLO

FİZİK MUAYENE

I-GENEL GÖRÜNÜM

II-NABİZ

III-KAN BASINCI

IV-KALP OSKÜL.

- ☐ Sıklıkla başlangıçta nabız hızlı ve düzenli (100-110/dk)
- ☐ Şok durumunda filiform
- ☐ Bradikardi (özellikle inferior Mİ'lerde)
- ☐ Ventriküler ekstrasistoller sık
- ☐ VT/VF gibi fatal disritmiler olb.

AKS KLİNİK TABLO

FİZİK MUAYENE

I-GENEL GÖRÜNÜM

- ❑ Komplikasyonsuz Mİ'ların çoğu normotansif

II-NABİZ

- ❑ Sempatetik deşarja veya önceden mevcut HT' na bağlı hafif hipertansif olabilir

III-KAN BASINCI

- ❑ Bradikardi ve hipotansiyon inferior Mİ' da olabilir

IV-KALP OSKÜL.

AKS KLİNİK TABLO

FİZİK MUAYENE

I-GENEL GÖRÜNÜM

II-NABİZ

III-KAN BASINCI

IV-KALP OSKÜL.

- Kalp seslerinin şiddetinde değişiklikler
- Kalp seslerinin çiftleşmesi
- S4 veya S3
- Yeni gelişen sistolik üfürüm
- Perikordiyal frotman

AKS KLİNİK TABLO

FİZİK MUAYENE

I-GENEL GÖRÜNÜM

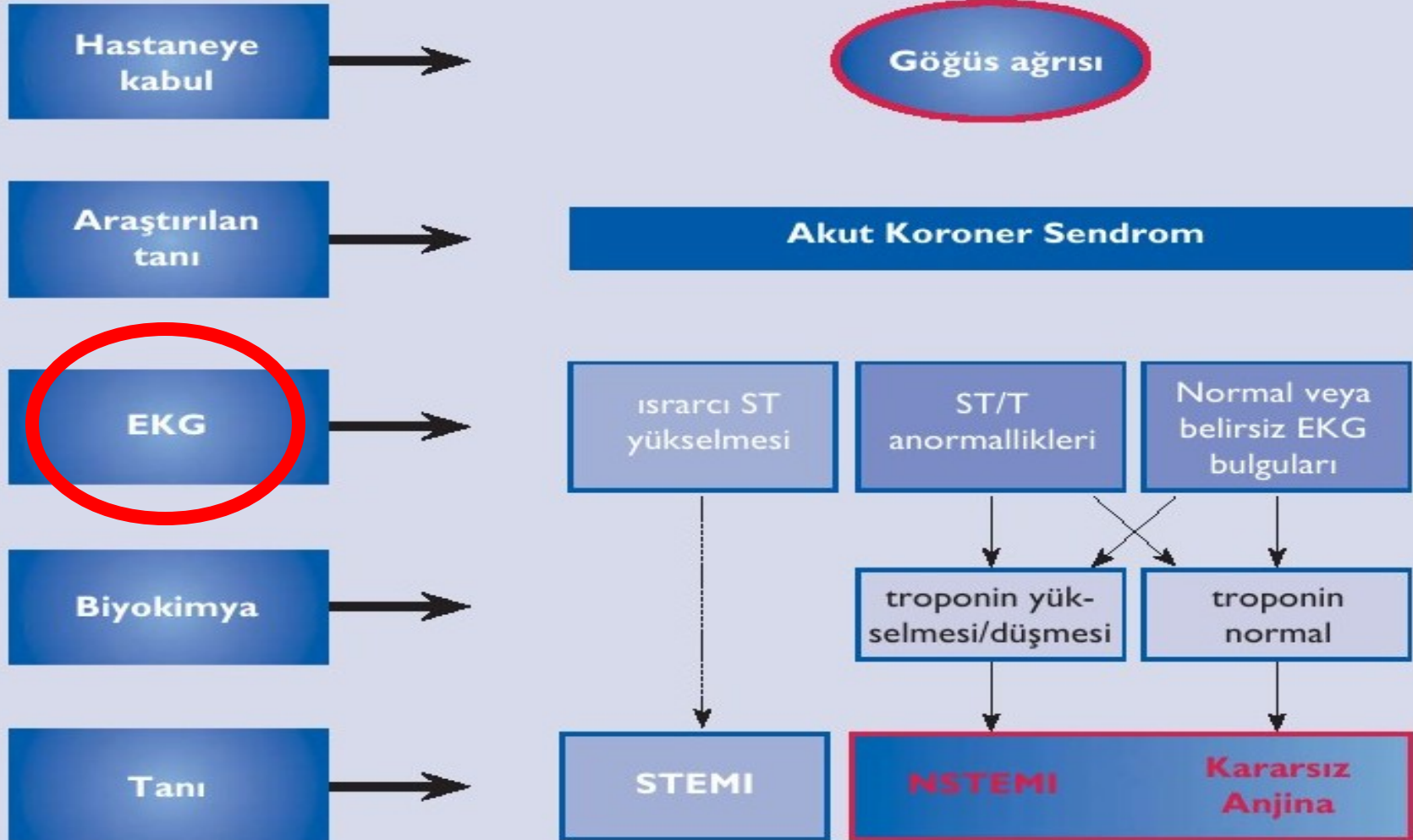
II-NABİZ

III-KAN BASINCI

IV-KALP OSKÜL.

- ☐ Akciğer alanlarında yaş raller
- ☐ Wheezing
- ☐ Taşipne
- ☐ Öksürük ve hemoptizi

AKS KLİNİK TABLO

AKS KLİNİK TABLO

EKG

EKG nin normal olması akut koroner sendrom tanısını dışlamaz .....

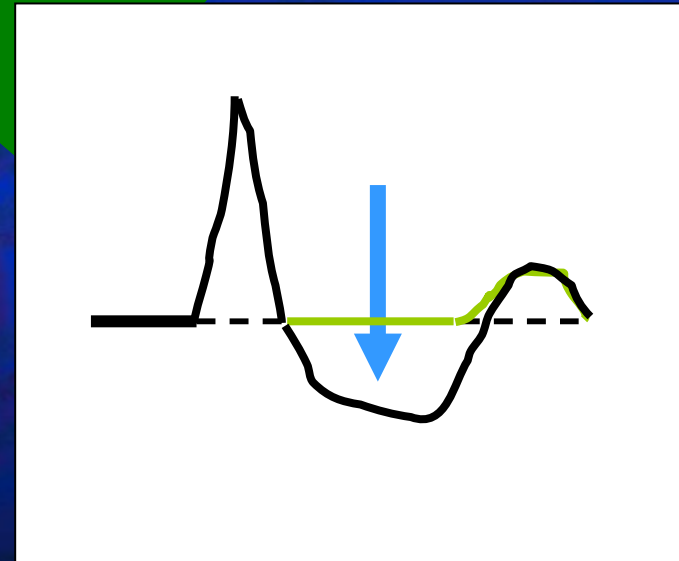
Elektrod hasarlanmış alanı, doğrudan görüyorsa ST segmenti yükselir

**Elektrod hasarlanmış alanı, arada bulunan sağlam miyokard dokusu
ardından görüyorsa ST segmenti çöker**

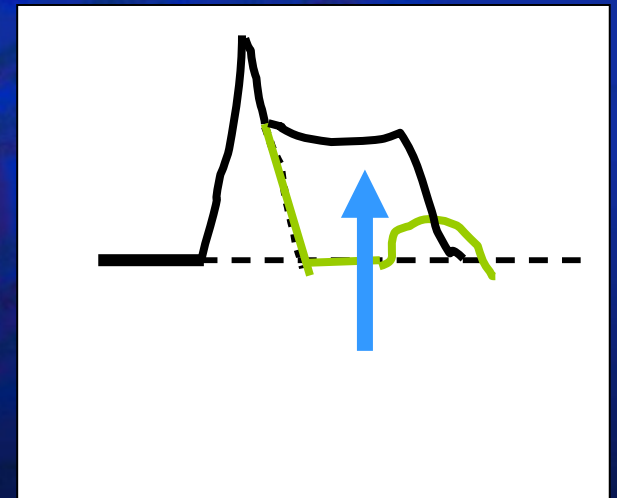
NSTEMI

Lümeni tam
tıkamayan trombus

STEMI

Lümeni tam tıkanan
trombüs

AKS KLİNİK TABLO

EKG

Hiperakut

Akut

Subakut

Kronik

Normal

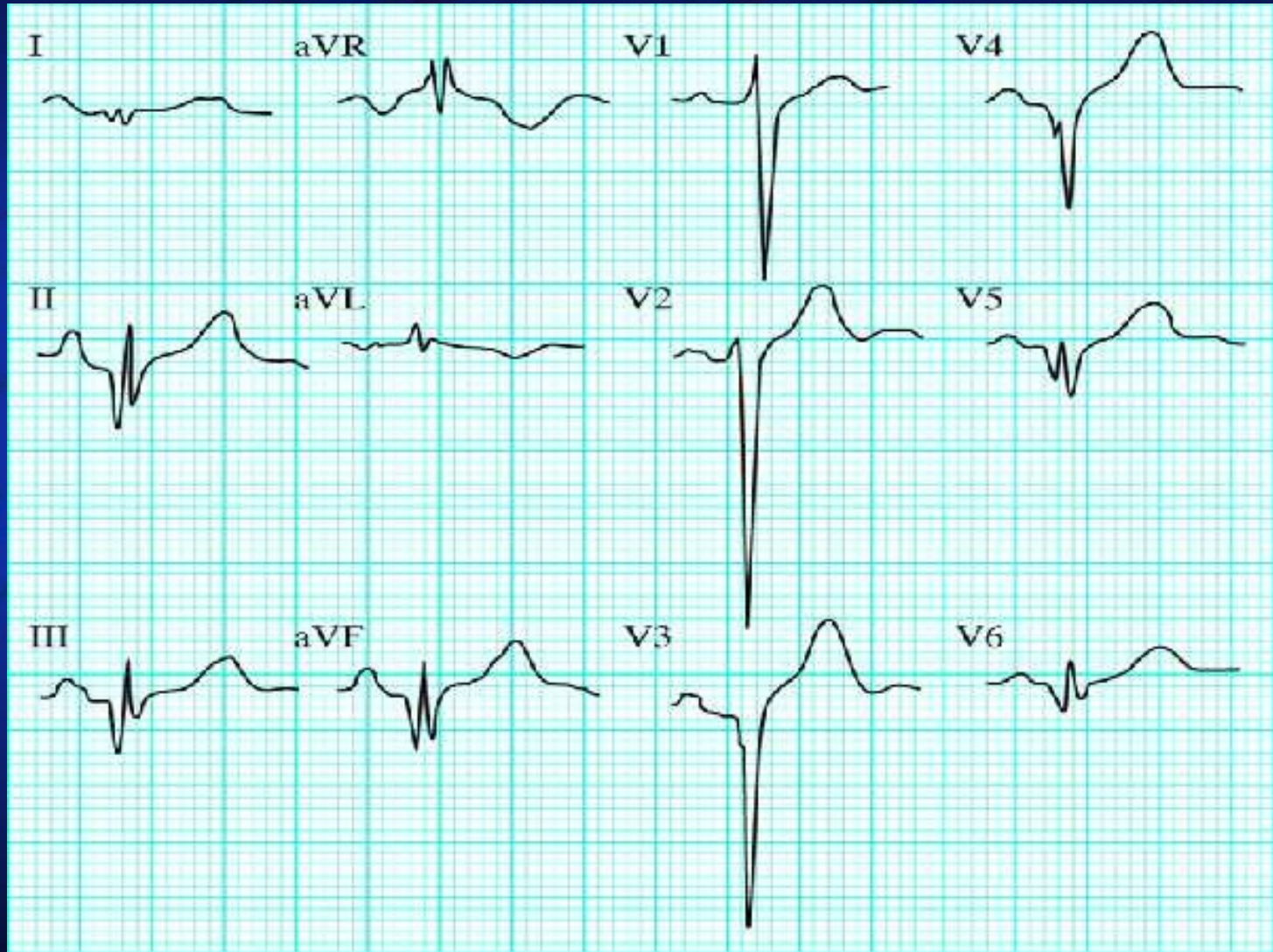
Saniyeler

Dakikalar

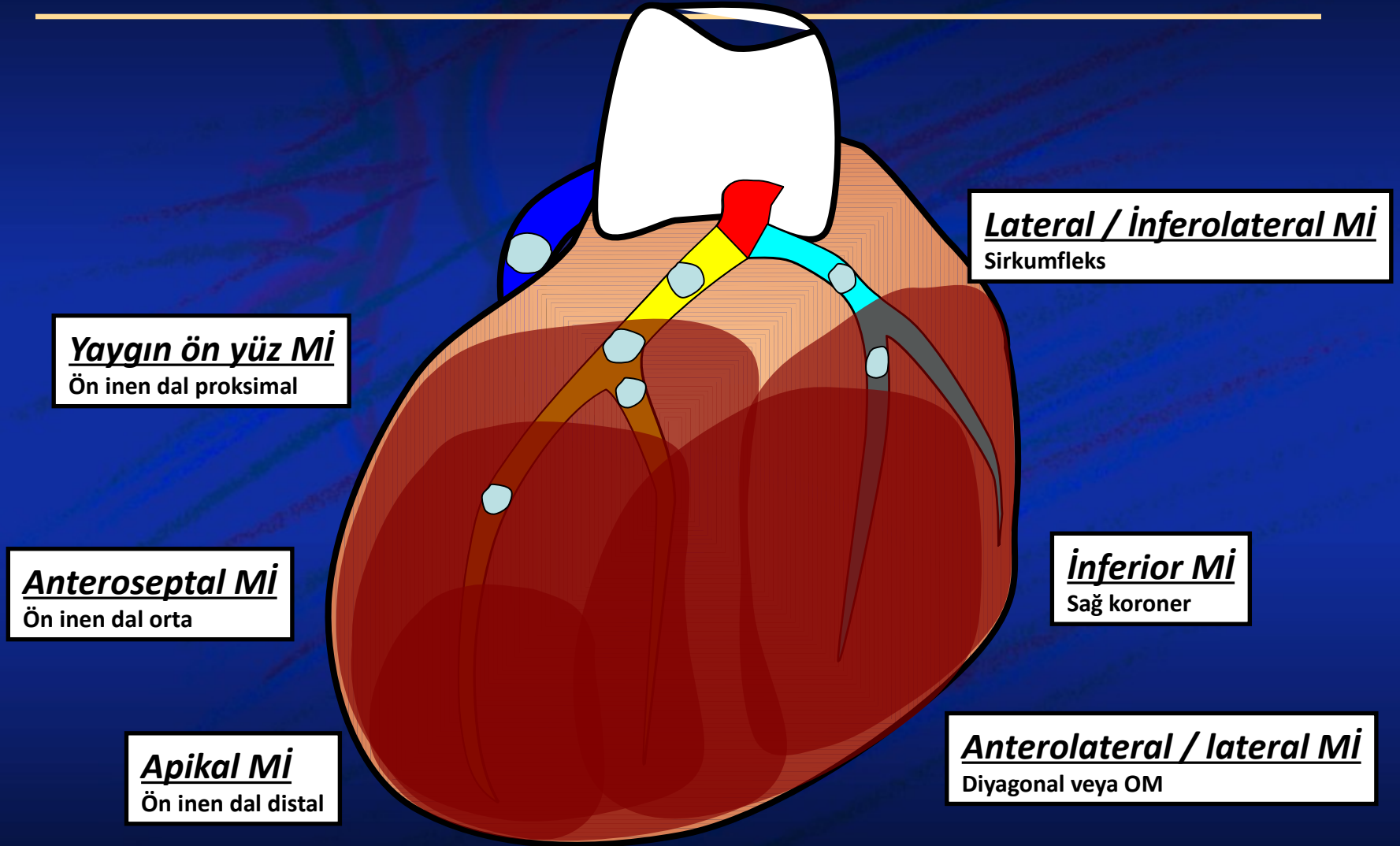
Saatler

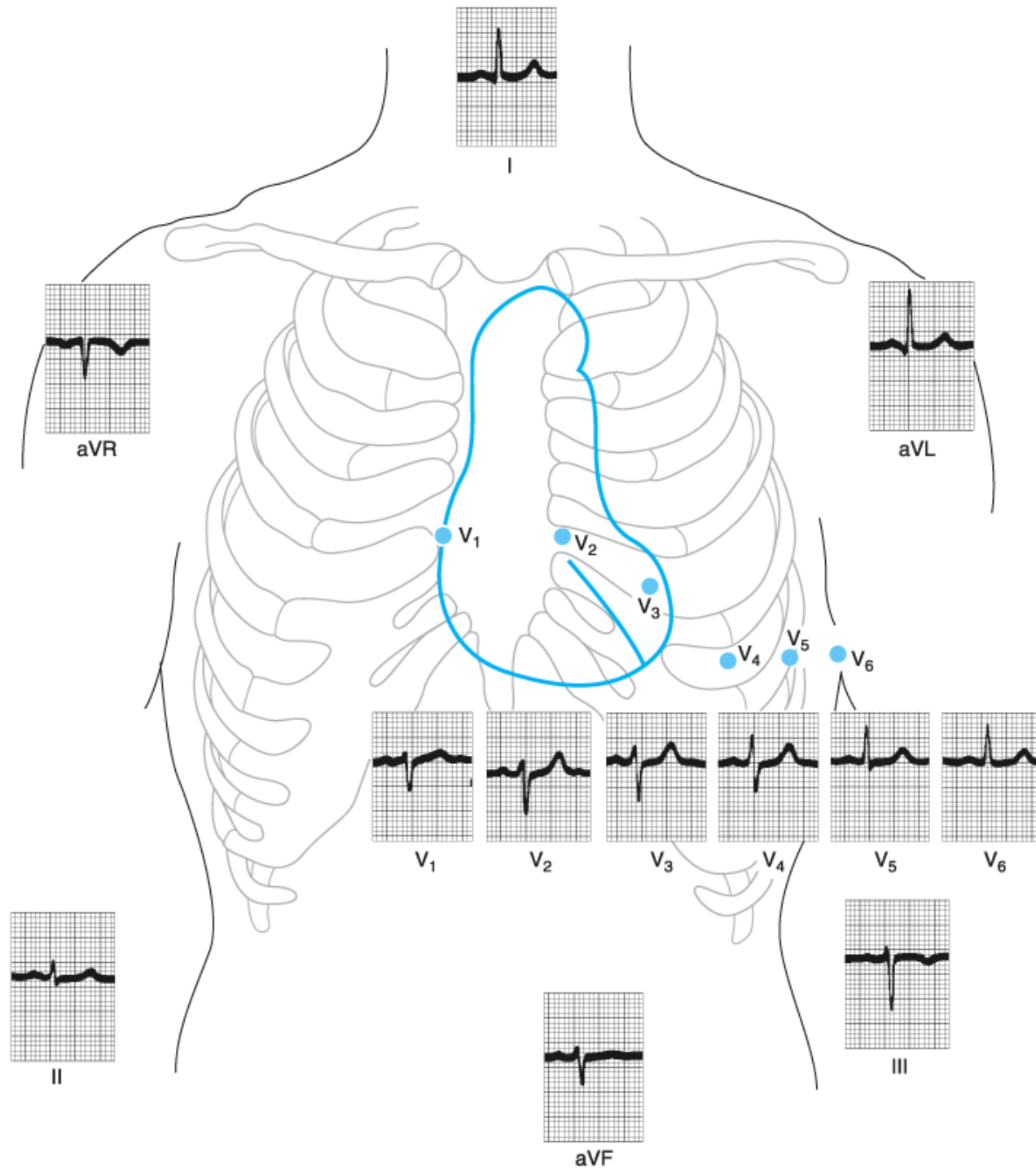
Günler

Patolojik Q dalgası = Miyokardiyal nekroz

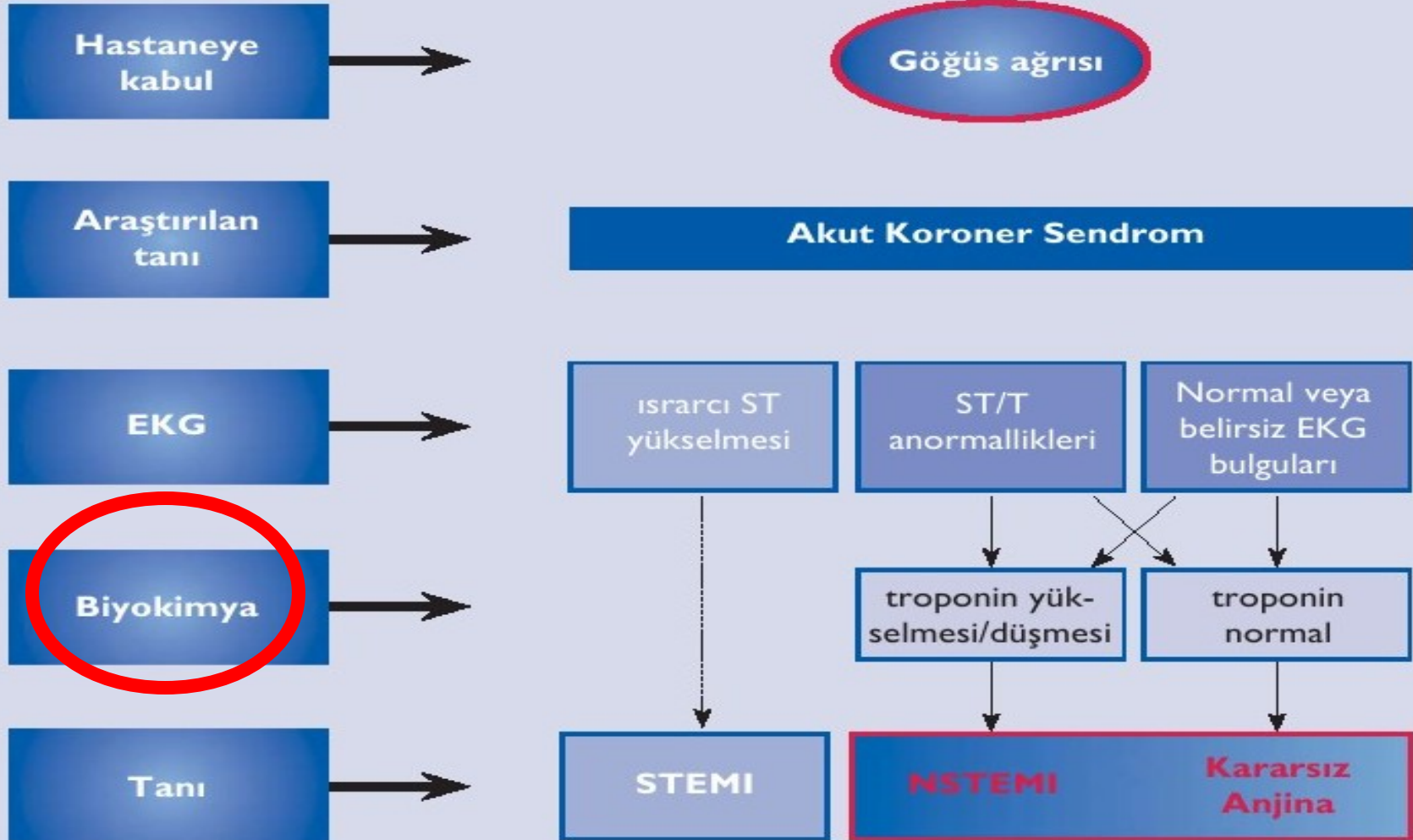

AKS KLİNİK TABLO

AKS KLİNİK TABLO

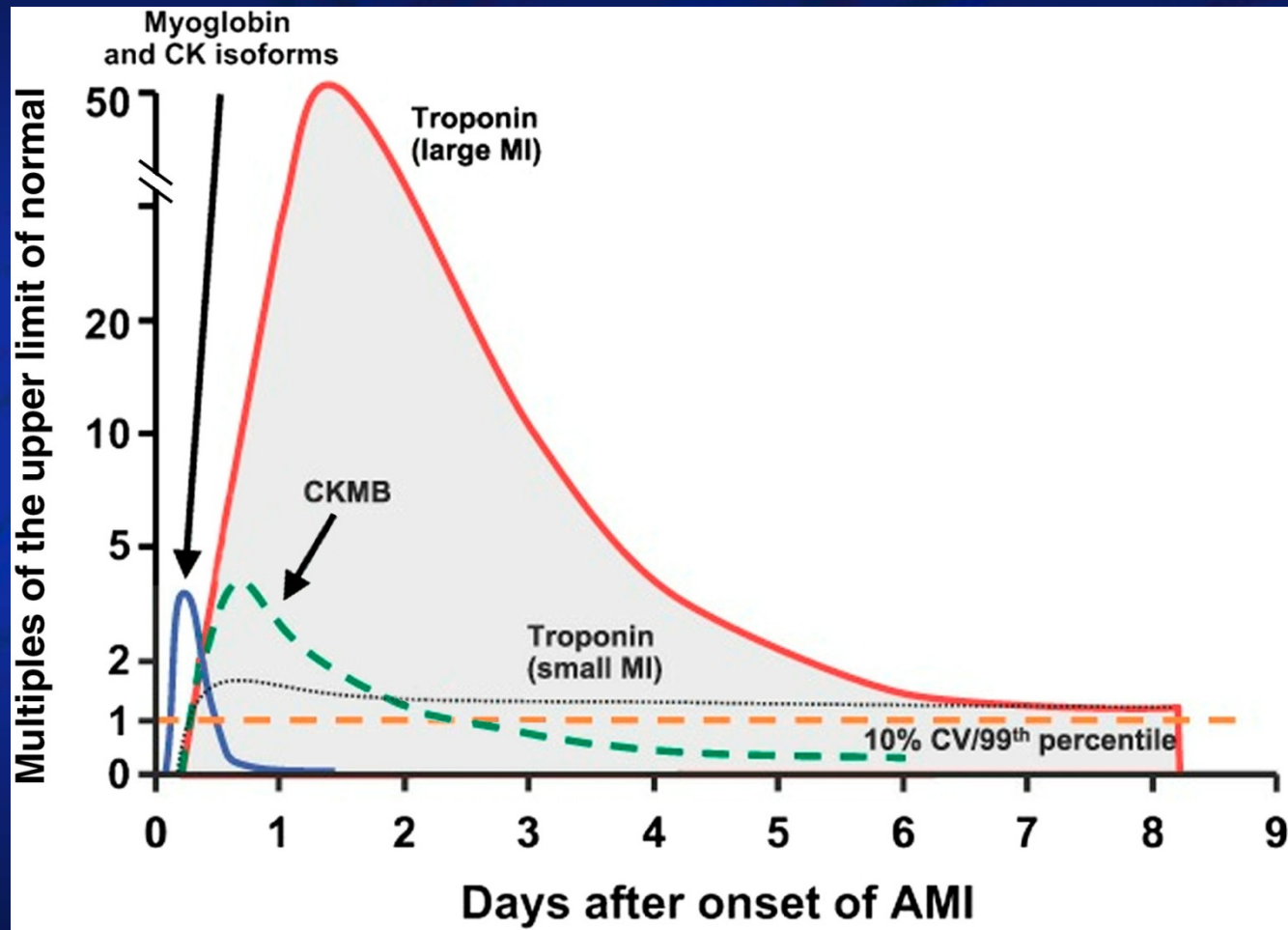
AKS KLİNİK TABLO

BİYOMARKERLAR

MARKER	İlk saptanma	Peak	Kaybolma
Myoglobin	1 – 4 sa	6 – 7 sa	24 sa
CK-MB mass	3 – 12 sa	12 – 18 sa	2 – 3 gün
Total CK	4 – 8 sa	12 – 30 sa	3 – 4 gün
cTnT	4 – 12 sa	12 – 48 sa	5 – 15 gün
cTnI	4 – 12 sa	12 – 24 sa	5 – 7 gün

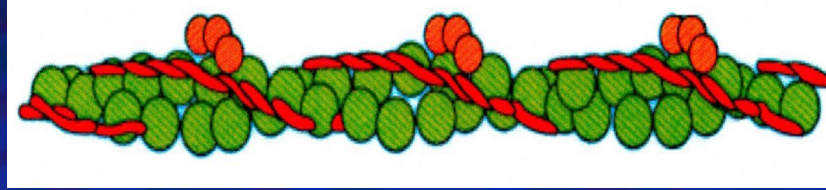
AKS KLİNİK TABLO

BİYOMARKERLAR

AKS KLİNİK TABLO

BİYOMARKERLAR

Tercihen

Troponinler kullanılmalı

**Troponin ölçülemiyorsa
CKMB kullanılabilir**

Ölçümler ilk başvuruda, 6-9 h ve 12-24 h sonra yapılmalı

AKS KLİNİK TABLO

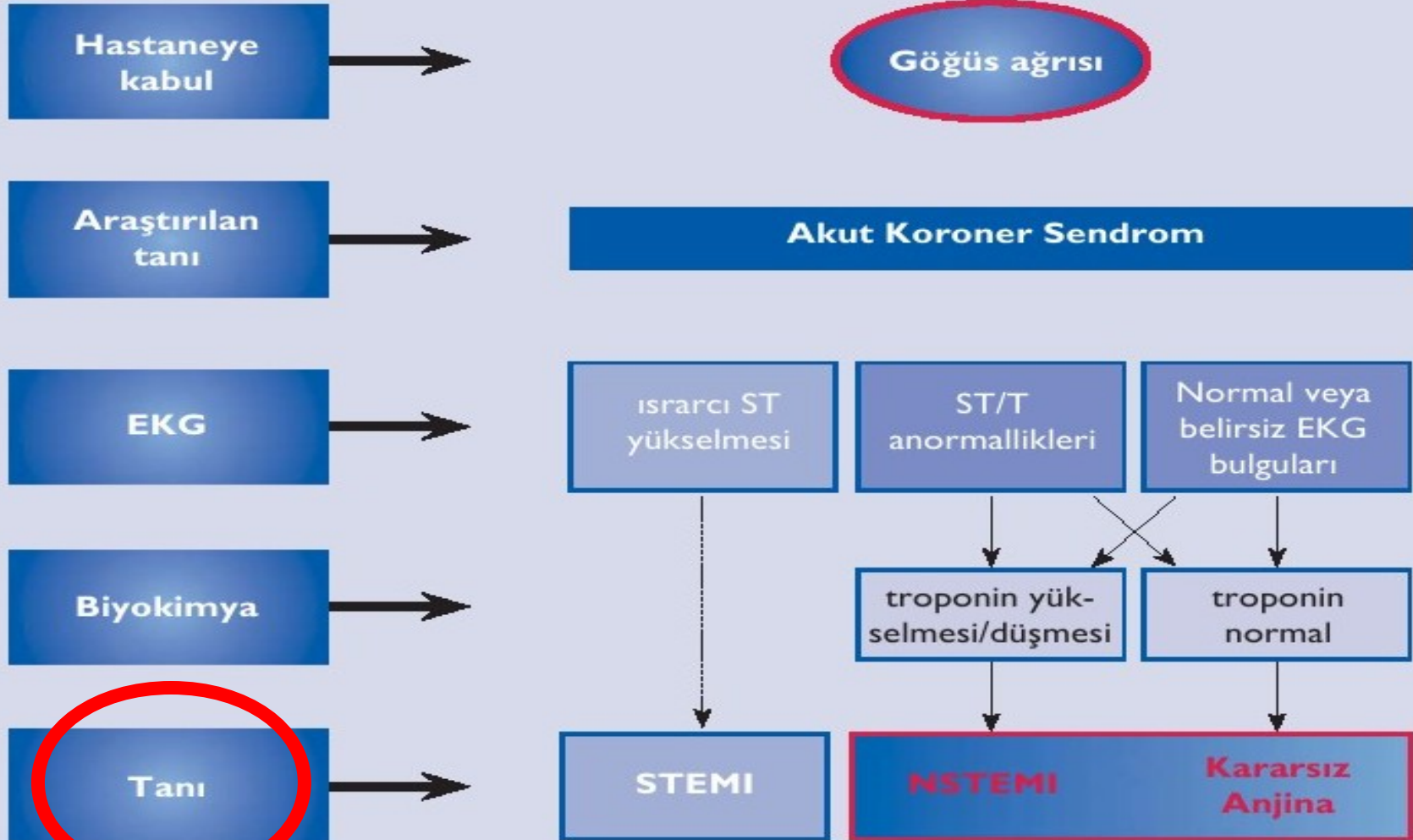
BİYOMARKERLAR

Kardiyak Troponinler

Yanlış pozitif troponin ne zaman görülür?

Konjestif Kalp Yetersizliği	Böbrek Yetersizliği
Akut Pulmoner Embolizm	Myokardit
Şok	Perikardit
Elektriksel Kardiyoversiyon	Kardiyak Cerrahi
Kritik hastalıklar (Sepsis)	Ciddi LVH

AKS KLİNİK TABLO

AKS - TEDAVİ

Önerilerin sınıfları	Tanımlaması
Sınıf I	Belli bir tedavi veya işlemin yararlı, kullanışlı ve etkili olduğuna ilişkin kanıtlar ve/veya genel fikir birliği
Sınıf II	Belli bir tedavi veya işlemin yararlı, kullanışlı ve etkili olduğuna ilişkin çelişkili kanıtlar ve/veya fikir ayrılığı
Sınıf IIa	Kanıtlar/fikirlerin çoğu yararlı/etkili olduğu lehine
Sınıf IIb	Yararlılık/etkinlik kanıtlar/fikirlerle pek iyi belirlenmemiş
Sınıf III	Belli bir tedavi veya işlemin yararlı/etkili olmadığı, hatta bazı olgularda zararlı olabildiğine ilişkin kanıtlar veya genel fikir birliği

A Düzeyi Kanıtlar	Çok sayıda randomize klinik çalışmadan veya metaanalizden elde edilen veriler
B Düzeyi Kanıtlar	Tek bir randomize klinik çalışmadan veya randomize olmayan geniş çaplı çalışmalardan elde edilen veriler
C Düzeyi Kanıtlar	Uzmanların fikir birliği ya da küçük çaplı çalışmalar, retrospektif çalışmalar, kayıtlar

Tedavi Amacı

ZAMAN

=

MİYOKARD

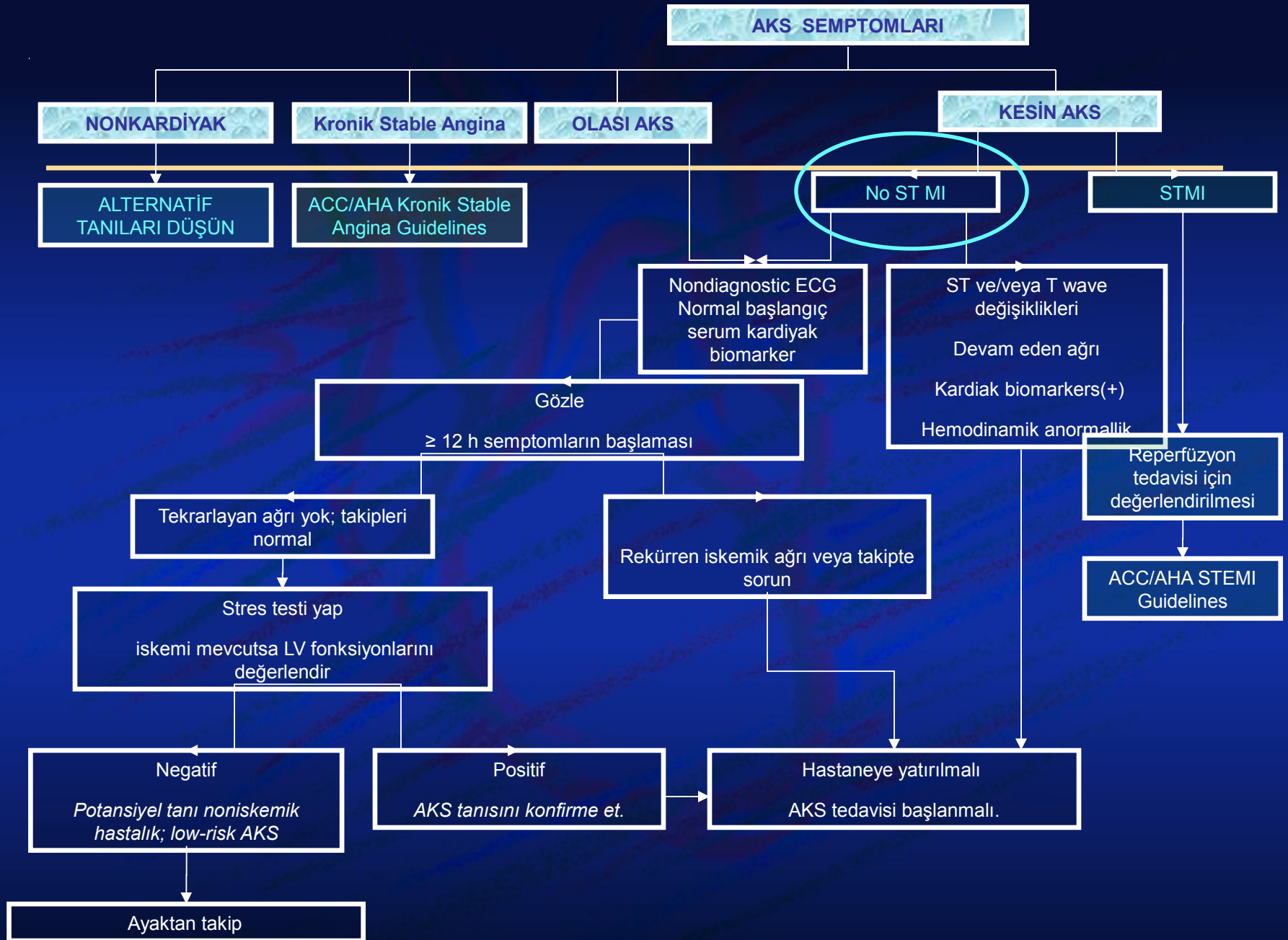
Miyokard nekrozunun ilerlemesinin önlenmesi
ve miyokardın en az hasarla kurtarılması

ACC - www.acc.org

AHA - www.americanheart.org

4

Kalp kası nekrozu, damarın tamamen oklüzyonundan 20-30 dakika sonra başlar !!!!!!!

AKS - TEDAVİ

UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Risk kategorisi (üçte birlik dilim)	GRACE risk skoru	Hastanede mortalite (%)
Düşük	≤ 108	< 1
Orta	109-140	1-3
Yüksek	> 140	> 3
Risk kategorisi (üçte birlik dilim)	GRACE risk skoru	Hastaneden çıkıştan itibaren 6. aya kadar mortalite (%)
Düşük	≤ 88	< 3
Orta	89-118	3-8
Yüksek	> 118	> 8

AKS - TEDAVİ

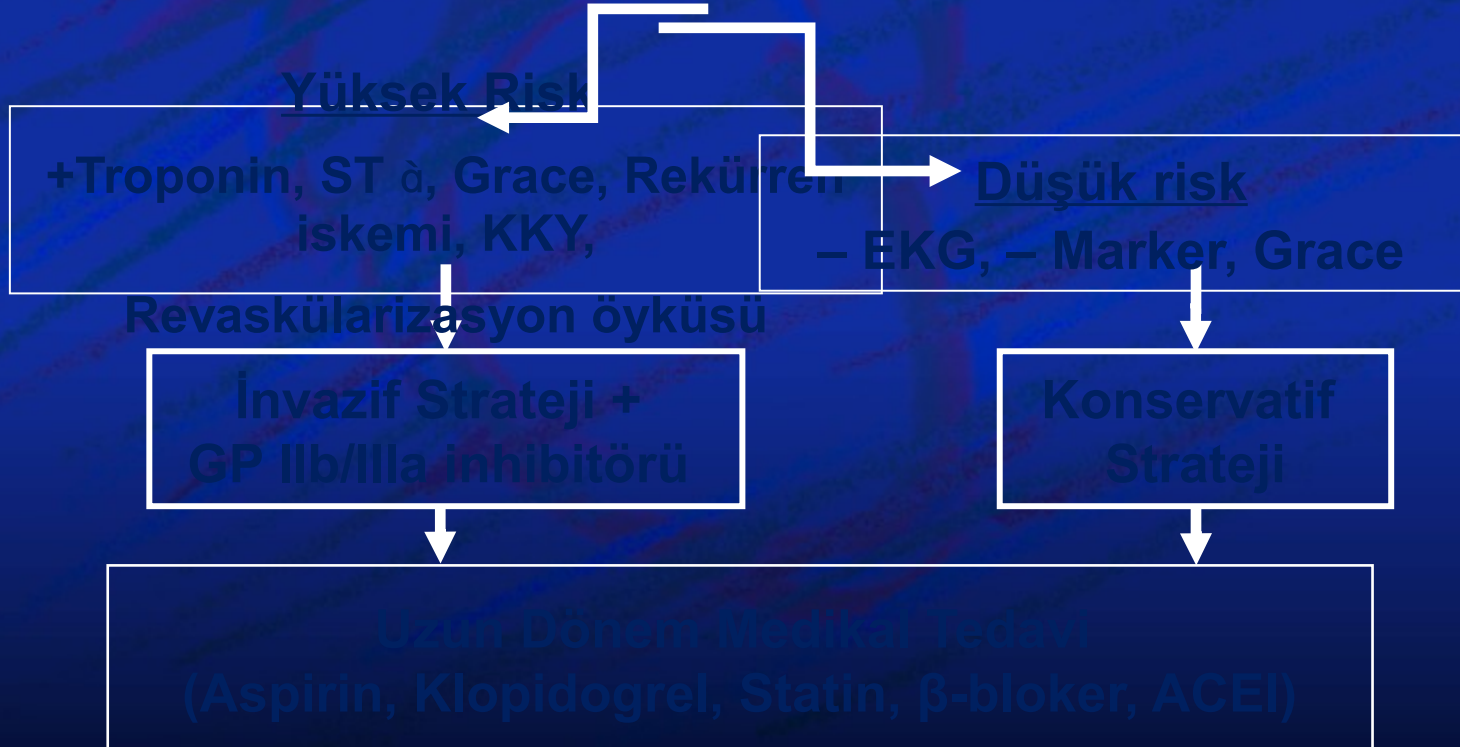
UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Hastanede yatan hastalarda CRUSADE kanama skorunu belirlemek için kullanılan algoritma	
Öngördürücü faktör	Skor
İlk hematokrit değeri, % ≤31 31-33.9 34-36.9 37-39.9 ≥40	9 7 3 2 0
Kreatinin klirensi ^a mL/dk ≤15 >15-30 >30-60 >60-90 >90-120 >120	39 35 28 17 7 0
Dakikadaki kalp atım sayısı ≤70 71-80 81-90 91-100 101-110 111-120 ≥121	0 1 3 6 8 10 11
Cinsiyet Erkek Kadın	0 8
Başvuruda KKY tablosu Yok Var	0 7
Damar hastalığı öyküsü ^b Yok Var	0 6
Diabetes mellitus Yok Var	0 6
Sistolik kan basıncı, mmHg ≤90 91-100 101-120 121-180 181-200 ≥201	10 8 5 1 3 5

AKS - TEDAVİ

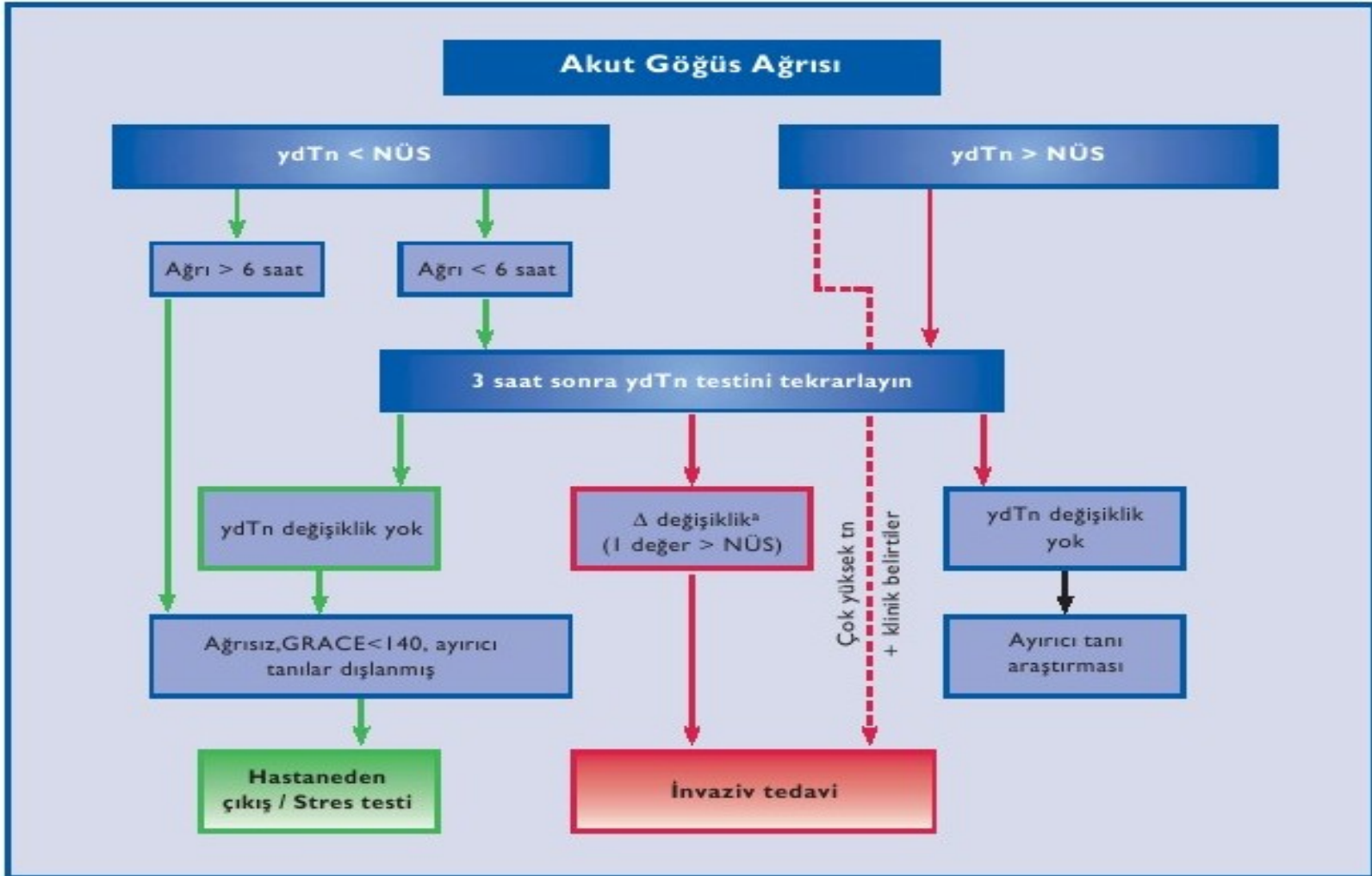
UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Aspirin, Klopidoğrel, Heparin/LMWH (Enox)
 β -bloker, Nitrat

AKS - TEDAVİ

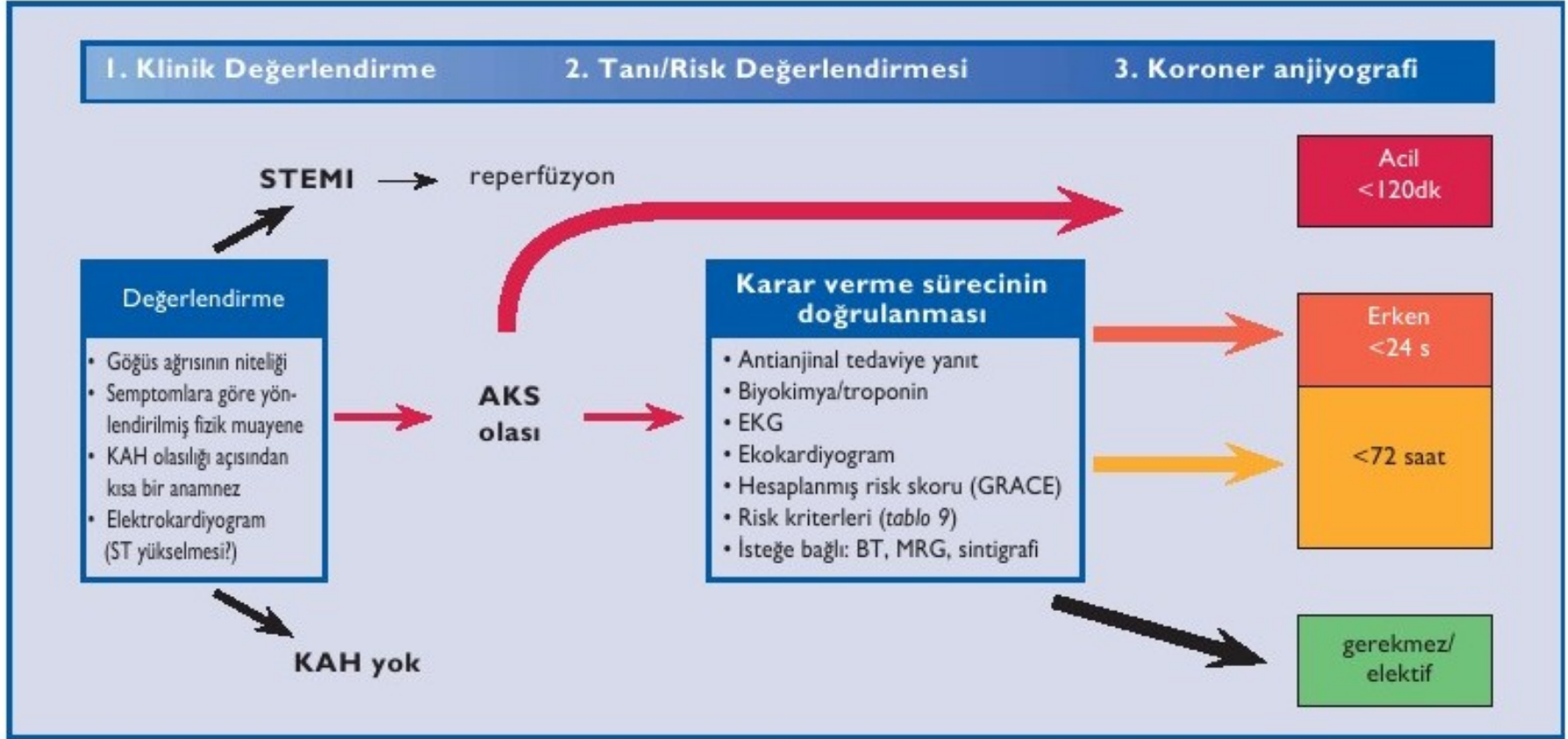
UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Şekil 5 Yüksek duyarlıklı troponinle AKS tanısını hızlı dışlama algoritması. GRACE, GRACE = Akut Koroner Olayların Global Kayıtları; ydTn = yüksek duyarlıklı troponin; NÜS = normalin üst sınırı; sağlıklı kontrollerin 99. yüzdeliği. ^aΔ değişiklik, analize bağımlı değişiklik

AKS - TEDAVİ

UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Şekil 6 AKS'de karar verme sürecinin algoritması: AKS = akut koroner sendrom; KAH = koroner atardamar hastalığı; BT = bilgisayarlı tomografi; GRACE = Akut Koroner Olayların Global Kayıtları; MRG= manyetik rezonans görüntüleme; STEMI = ST-yükselmeli miyokart enfarktüsü.

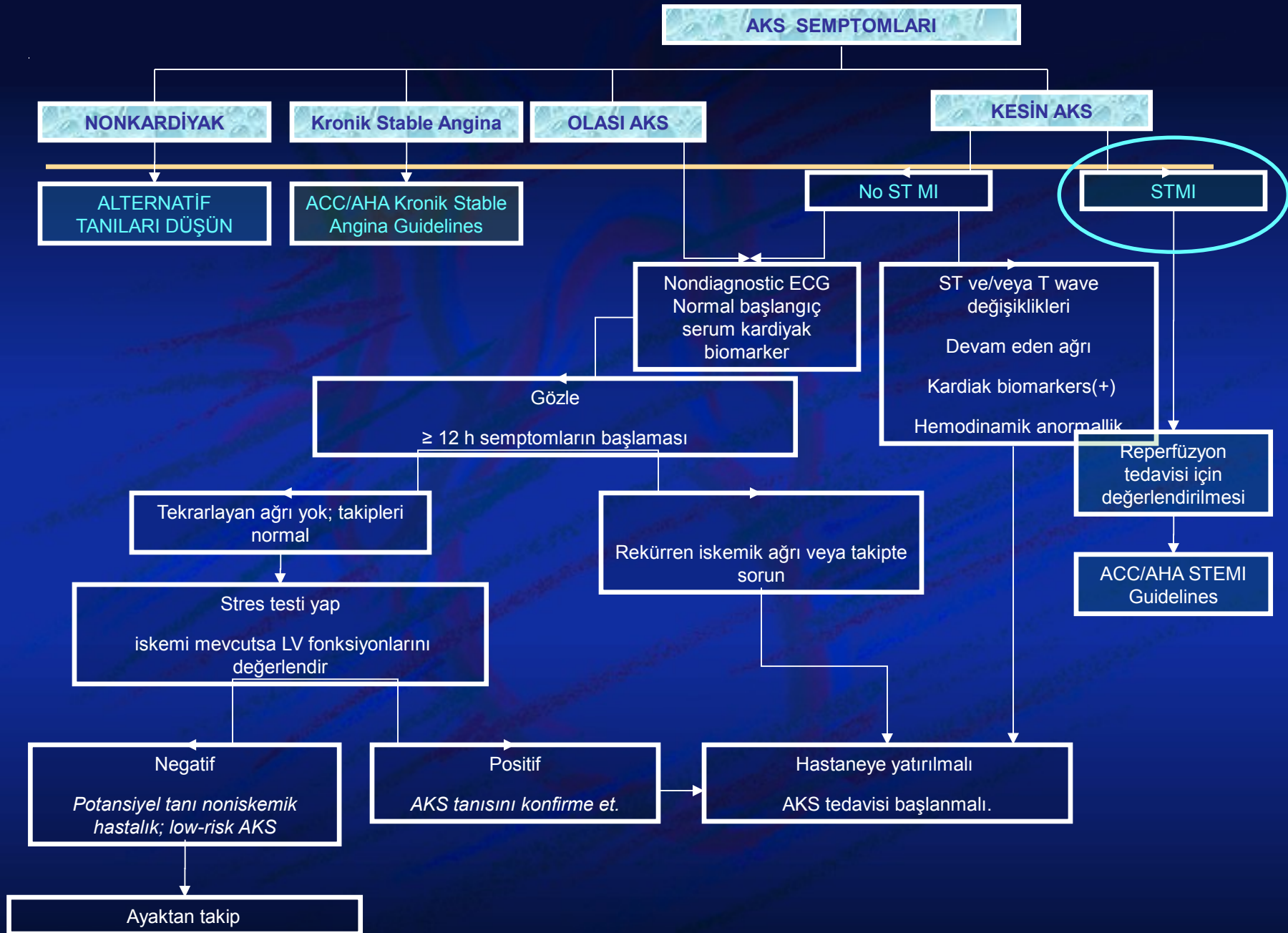
AKS - TEDAVİ

UAP / NSTEMİ'de yaklaşım

Tablo 14 PKG'den önce uygulanabilen antitrombotik tedavileri kontrol listesi

Aspirin	PKG'den önce verilecek doğru yükleme dozunun verildiğinden emin olun
P2Y₁₂ inhibitörü	PKG'den önce verilecek tikagrelor veya klopidoğrelor doğru yükleme dozunun belirleyin. P2Y ₁₂ verilmedik hastada prasugrel (yaş <75 yıl, >60 kg, inme veya GİA geçirmemiş) kullanmayı düşünün
Pıhtıöner tedavi	• Önceden fondaparinuxla tedavi edilmiş: PKG için UFH ekleyin • Önceden enoksaparinle tedavi edilmiş: gerekirse ekleyin • Önceden UFH ile tedavi edilmiş: ACT >250 sn olacak şekilde dozu ayarlayın veya bivalirüdine geçin (0,1 mg/kg bolus ardından 0,25 mg/kg/saat)
GP IIb/IIIa reseptör inhibitörü	• Yüksek riskli koroner anatomi varlığında veya tropo-nin düzeyi yüksek kişilerde tirofiban veya eptifibatit kullanmayı düşünün • Absiksimap sadece yüksek riskli hastalarda PKG'den önce

ACT = etkinleşmiş pıhtılaşma zamanı; GP = glikoprotein;
PKG = perkütan koroner girişim; GİA = geçici iskemik atak;
UFH = fraksiyonlanmamış heparin.

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

- **Morfin**
- **Oksijen**
- **Nitrat**
- **Aspirin**

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Tavsiyeler	Sınıf ^a	Düze y ^b
i.v. opioidler (4–8 mg morfin) ve 5–15 dakika aralıklarla ilave 2 mg'lık dozlar	I	C
Nefes darlığı ya da diğer kalp yetersizliği bulguları varsa O ₂ (2–4 L/dak)	I	C
Sakinleştiriciler—çok endişeli hastalarda	IIa	C

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

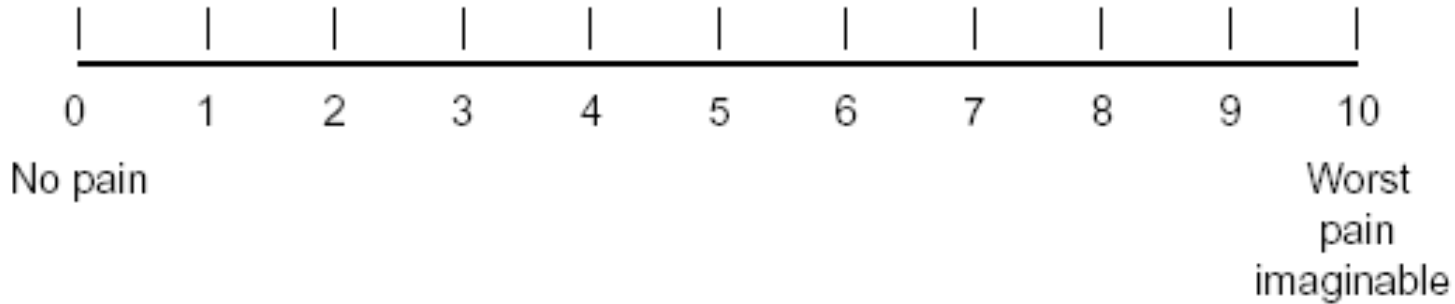
- **ANALJEZİ**

- Morfin diğer AKS larda **olumsuz olayları artırmaktadır.**
- NSAİD lar mortaliteyi,reenfarktüsü,ve kalp yetersizliğini artırmaktadırlar.Hastaneye yatış ile birlikte kesilmeli ve erken dönemde kullanılmamalıdırlar. (SINIFIC)

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Numerical Scale

Doku perfüzyonu azalmış ise absorbsiyon azdır

Solunum sayısı < 12 dk veya yüzeysel solunum olursa uygulama kesilir

AKS düşündüren semptomlar

EKG

Marker istemi

Aspirin

Morfin?

Nondiyagnostik

St

43

Clopid

blo

Reperfüzyon tdv

Beta bloker, NTG,

arin

Yüksek riskli

Erken KAG

KAG, medikal tdv

Alternatif tanıları araştır

Rekürren ağrı?

EKG tekrarı (5-10 dk)

Marker tekrarı (6-9
veya 12-24 saatte)

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Aspirin, Klopidoğrel, Heparin/LMWH (Enox)
ACE-i, β -bloker, Nitrat, Statin

PRİMER PTCA

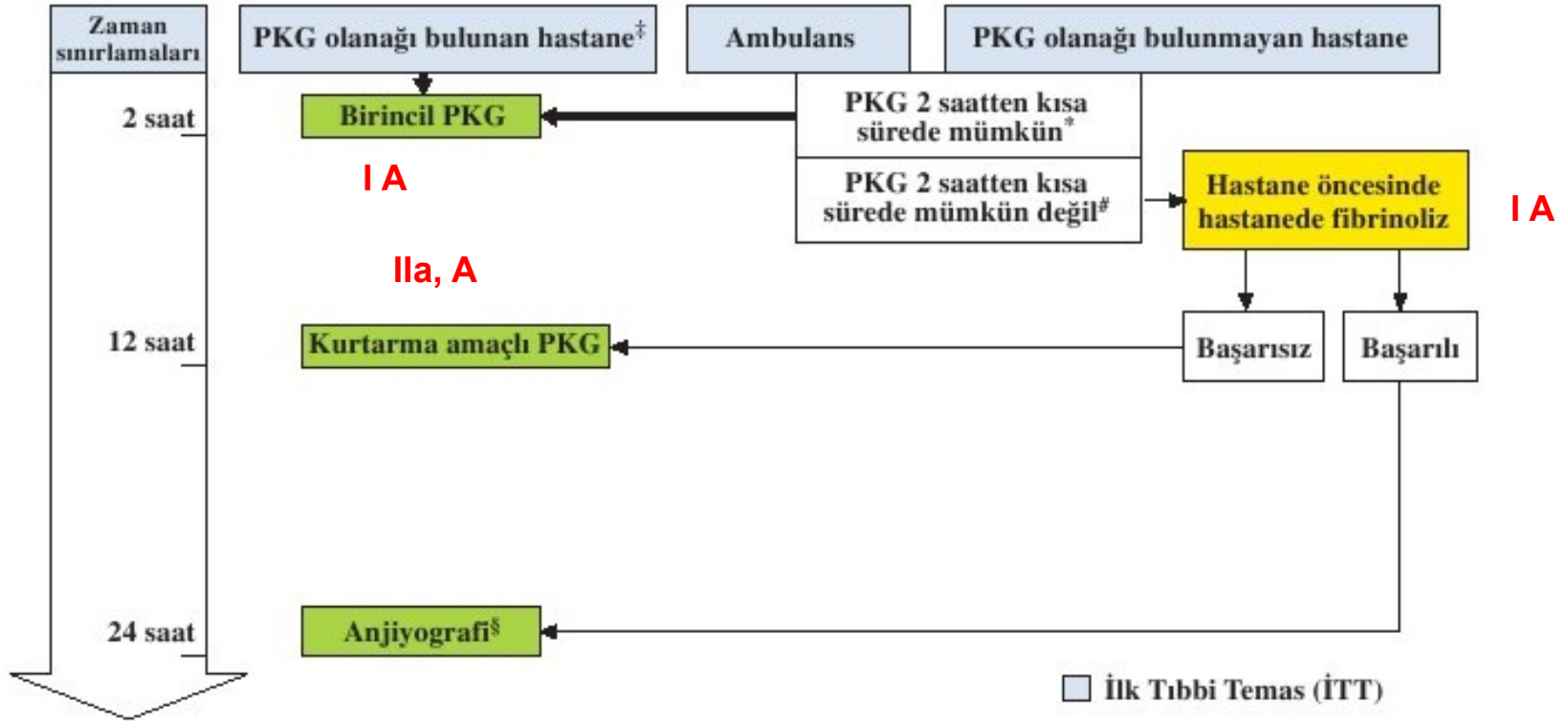
GP IIb/IIIa İnhibitörü

TROMBOLİTİK TEDAVİ

Uzun Dönem Medikal Tedavi
(Aspirin, Klopidoğrel, Statin, β -bloker, ACEI)

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

*Erken (semptomların başlangıcını izleyen 2 saat dolmadan) başvuran, geniş çapta canlı miyokard alanları olan ve kanama riski düşük hastalarda İTT ile ilk balonlu girişim arasındaki süre 90 dakikadan kısa olmalıdır.

[#]İTT'yi izleyen 2 saat dolmadan PKG mümkün değilse, elden geldiğince çabuk fibrinolitik tedavi başlanmalıdır.

[§]Fibrinoliz başlangıcının üzerinden 3 saat geçmeden yapılmamalıdır

[‡]7 gün 24 saat hizmet

Şekil 2 Reperfüzyon stratejileri. Kalın ok tercih edilen stratejiyi göstermektedir.

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Tedavi	Hastane İçi Mortalite azaltımı
Primer PKG	4.5%
Trombolitik	3.5%
Aspirin	2.5%
Antikoagülan	0.7%
Klopidogrel	0.6%
ACE-Inhibitörü	0.5% (2.5% eğer EF < 40%)
Statin	?
Beta-bloker	?

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Tedavi	Mortalite Azaltım Mekanizmaları
Primer PKG	reperfüzyon
veya Trombolitik	reperfüzyon
Aspirin	$^{235}_{92}$ reoklüzyon
Antikoagulan	$^{235}_{92}$ reoklüzyon
Klopidogrel	$^{235}_{92}$ reoklüzyon
ACE-Inhibitörü	$^{235}_{92}$ remodeling
Statin	plak stabilizasyonu
Beta-bloker	$^{235}_{92}$ O ₂ ihtiyacı

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Perkutanöz Koroner Girişim

Zaman	İlk medikal muayeneden sonra balona kadar geçen süre ≤ 90 dk
Fayda	%4.5 mortalite azalması
Nasıl	Perfüzyonu sağlar
Risk	Kasık komplikasyonu, kanama, inme

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

PKG Avantajlar

Daha erken damarda açıklık sağlar > % 90

²³⁵/₉₂ Rezidü darlık

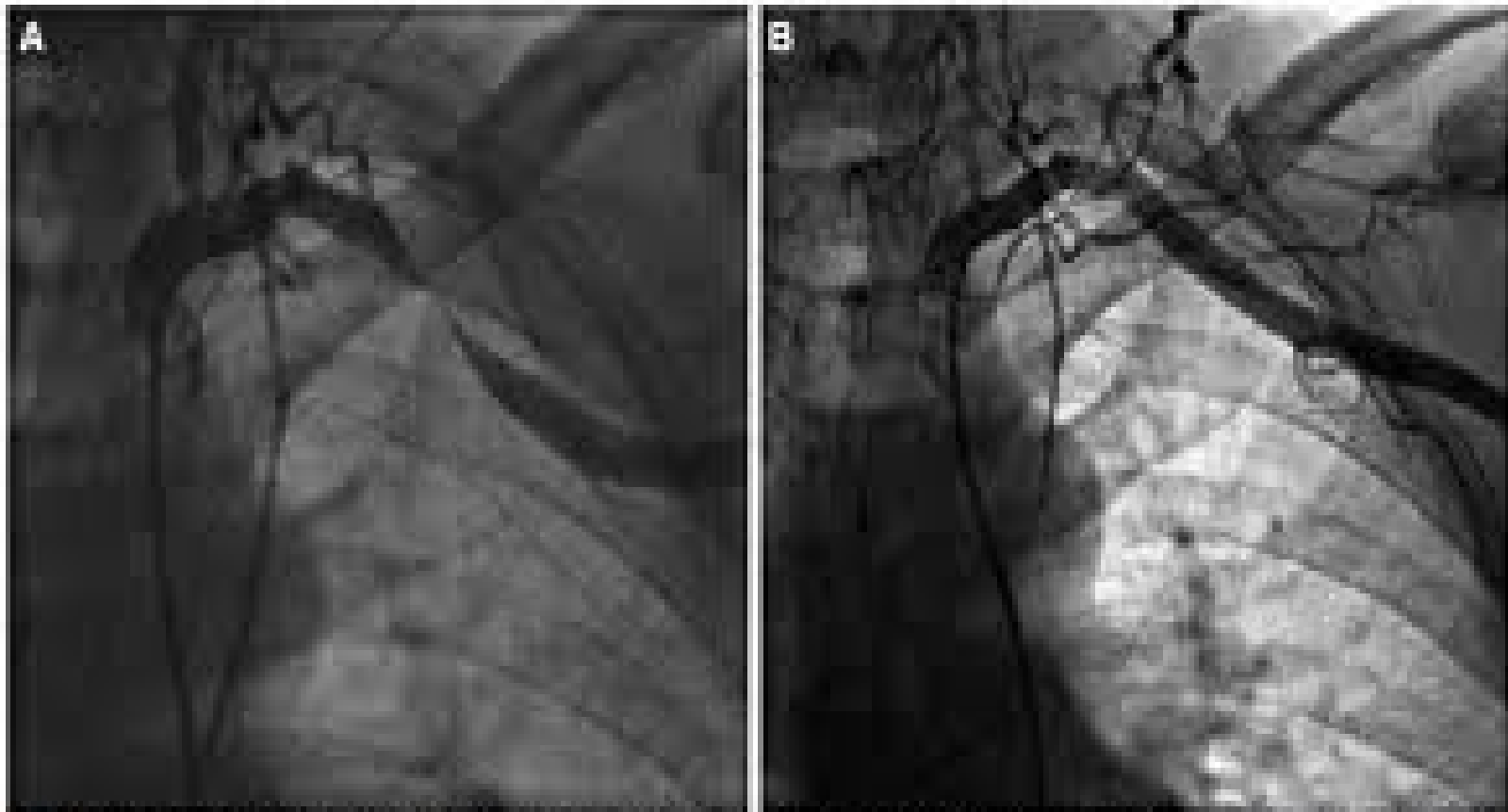
- ²³⁵/₉₂ mortalite
- ²³⁵/₉₂ tekrar MI
- ²³⁵/₉₂ tekrarlayan angina
- ²³⁵/₉₂ hemorajik inme

Litik Avantajlar

- Düşük maliyet
- Daha kolay ulaşılabilirlik
- Uygulaması kolay

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Şekil 1. (A) Akut miyokart enfarktüsü nedeniyle yapılan koroner anjiyografi sırasında distal subklavyen arterde gözlenen darlık. (B) Kontrol anjiyografisinde subklavyen arter darlığının kaybolduğu izleniyor.

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Tablo 8 Fibrinolitik ilaç dozları

	Başlangıç tedavisi
Streptokinaz (SK)	30–60 dakikada uygulanmak üzere i.v. 1.5 milyon ünite
Alteplaz (t-PA)	i.v. bolus olarak 15 mg 30 dakikada uygulanmak üzere i.v. 0.75 mg/kg, ardından 60 dakikada uygulanmak üzere i.v. 0.5 mg/kg Toplam doz 100 mg'ı geçmemelidir
Reteplaz (r-PA)	30 dakika arayla i.v. bolus olarak 10 U + 10 U
Tenekteplaz (TNK-tPA)	Tek i.v. bolus olarak <60 kg ise 30 mg 60 ile <70 kg ise 35 mg 70 ile <80 kg ise 40 mg 80 ile <90 kg ise 45 mg ≥90 kg ise 50 mg

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Aspirin

Doz

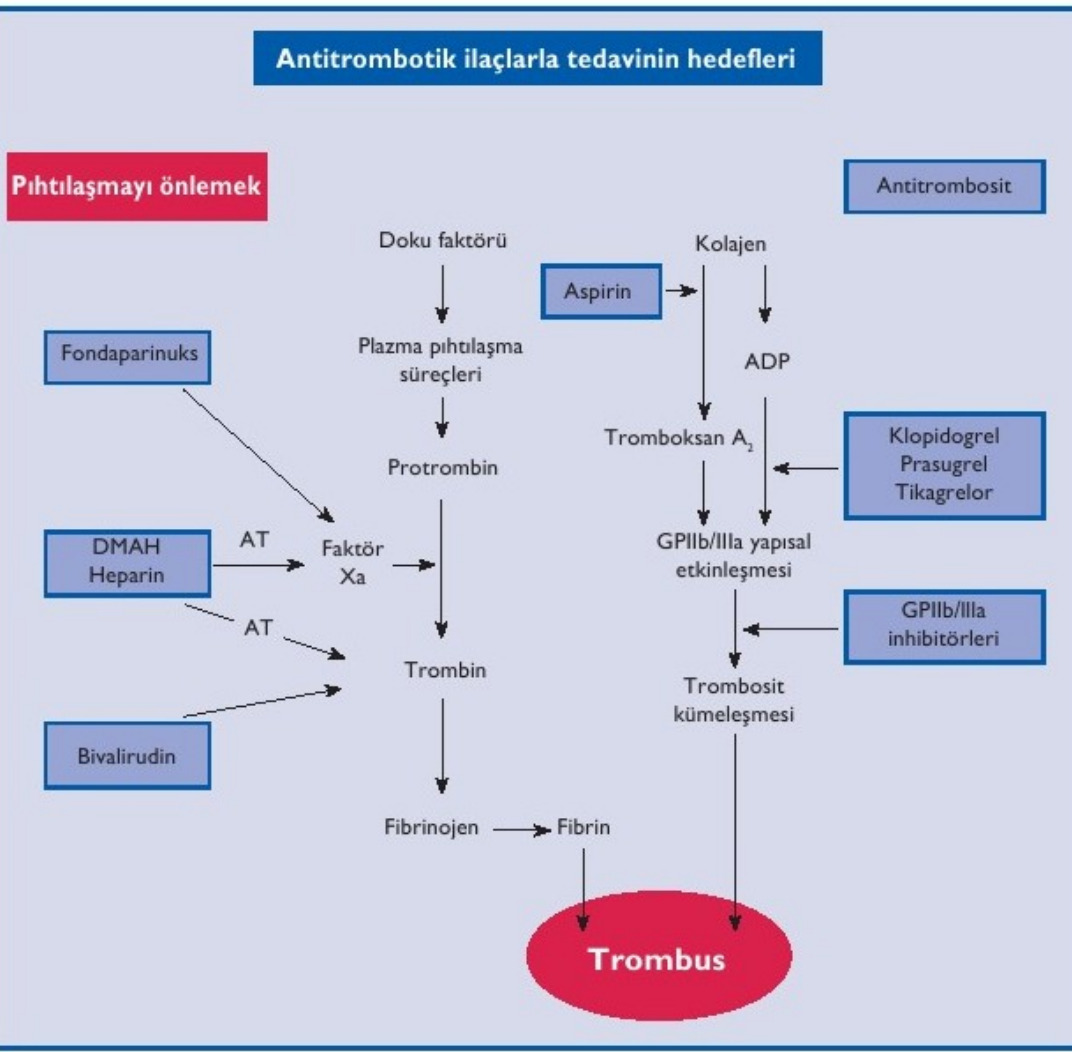
Yöntem

Zaman

Fayda

Nasıl

Risk

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Antikoagürasyon

Unfraksiyone heparin	60 U/kg bolus (4000 U max), sonra 12 U/kg/hr (1000 U/h max), hedef APTT 1.5- 2 kat
Ne zaman	Hemen
Fayda	%0.7 mortalite azalması $^{235}_{92}$ tromboemboli
Nasıl	$^{235}_{92}$ Reoklüzyon
Risk	Kanama, trombositopeni

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Antikoagölasyon

Enoxaparin	1. Yaş < 75, kreatinin <2.5 erkek, <2.0 kadın:30 U IV bolus,1mg/kg SC q 12 hr 2. Yaş ≥ 75, kreatinin <2.5 erkek, <2.0 kadın: 0.75 mg/kg SC q 12hr 3. GFR < 30ml/min: 1mg/kg q 24hr
Ne zaman	Hemen
Fayda	≥ %0.7 $\frac{235}{92}$ mortalite, $\frac{235}{92}$ tromboemboli , $\frac{235}{92}$ DVT
Nasıl	$\frac{235}{92}$ Reoklüzyon
Ne kadar	Yatıştan itibaren 8 gün
Risk	Kanama

AKS - TEDAVİ

Klopidogrel STMI'da yaklaşım

Doz	600 mg po * 75 mg po günlük
Ne zaman	Hemen
Fayda	%0.6 mortalite azalması, $^{235}_{92}$ tekrar MI
Nasıl	$^{235}_{92}$ Reoklüzyon
Risk	Kanama

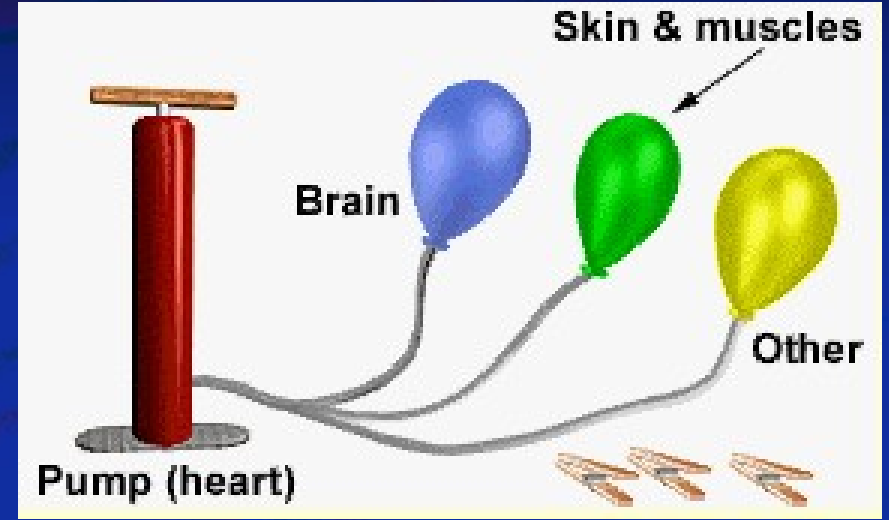
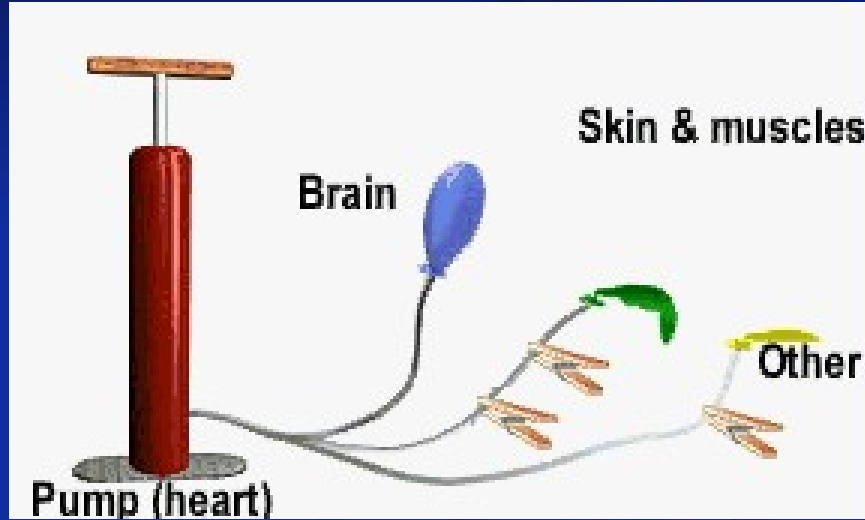
AKS - TEDAVİ

ACE İnhibitörleri STMI'da yaklaşım

Doz	Hangi ACE inhibitörü?
Ne zaman	İlk 24 saatte
Fayda	↓%2.5 mortalite eğer EF < 40%, SBP > 100 mmHg
Nasıl	$^{235}_{92}$ Remodelling
Ne kadar	Süresiz
Risk	Hipotansiyon, azotemi, öksürük

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Semptomlar düzelir
KKY nin ilerlemesini azaltır
Hastaneye yatışı azaltır
Sağ kalımı düzeltir

ACE-Inhibitörleri

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Statin

Yöntem	Oral
Ne zaman	Hastanede başlanır
Fayda	$\frac{235}{92}$ mortalite & uzun dönemde tekrar MI riski
Nasıl	Plak stabilizasyonu
Ne kadar	Süresiz
Risk	Rabdomiyoliz, kc toksisitesi

AKS - TEDAVİ

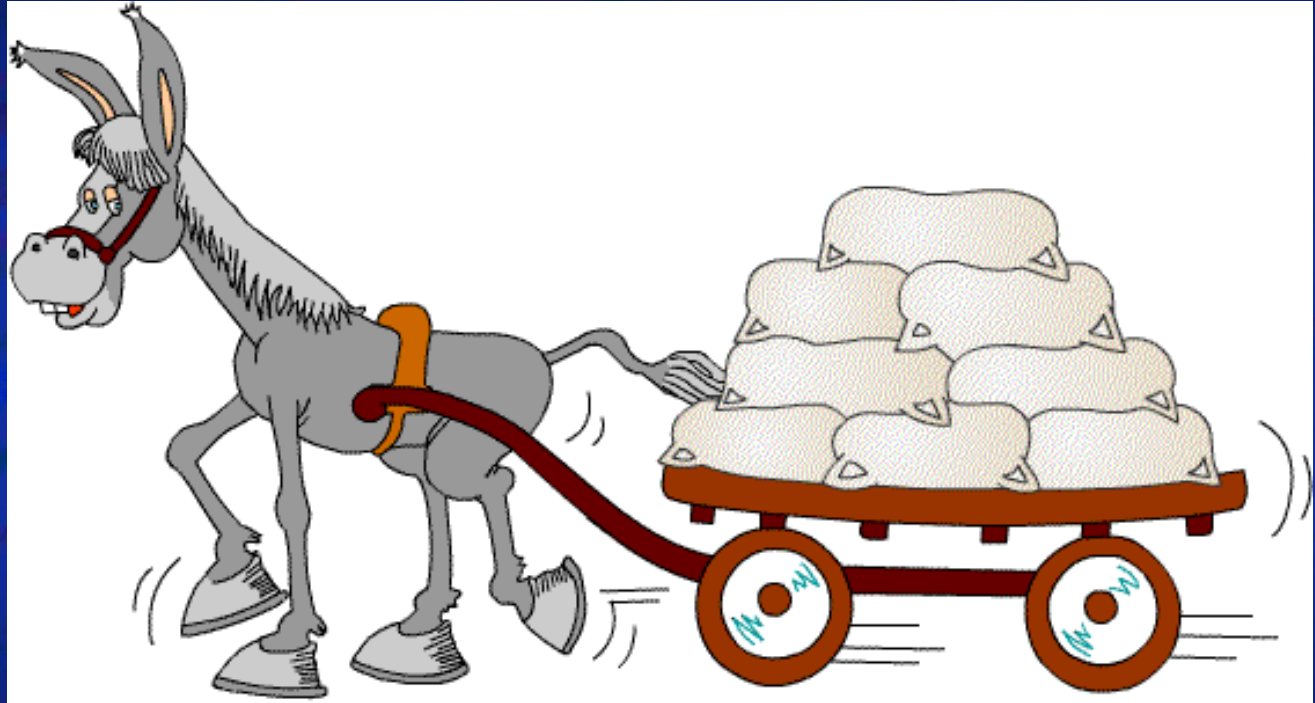
Beta-Bloker STMI'da yaklaşım

Metoprolol	25-50 mg po q 6 saat
Ne zaman	İlk 24 saatte
Fayda	$^{235}_{92}$ reinfarktüs, $^{235}_{92}$ VT/VF, $^{235}_{92}$ uzun dönemde mortalite
Kontrendikasyon	Akut kalp yetersizliği, PR interval >24 sn, 2. / 3. derece AV blok, aktif astım
Ne kadar	Süresiz
Risk	Şok , bradikardi , hipotansiyon , bronkospazm

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

BETA BLOKERLER

Semptomları düzeltir (uzun süre kullanımda)

KKY nin ilerlemesini azaltır

Hastaneye yatışı azaltır

Ani ölümü azaltır

Sağ kalımı düzeltir

AKS - TEDAVİ

STMI'da yaklaşım

Nitrat

Yöntem	Sublingual, oral, topikal, intravenöz
Ne zaman	HT,devam eden iskemi
Fayda	İskemi ve pulmoner konjesyon azalır, mortalitede azalma yok
Nasıl	Anti-iskemik, vazodilatör
Ne kadar	İhtiyacı olmayana kadar
Risk	Hipotansiyon, baş ağrısı

AKS - TEDAVİ

KOMPLİKASYONLAR

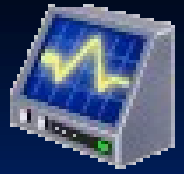
- Sinüs bradikardi, A-V blok
- Ventriküler taşikardi
- Sağ ventrikül Mİ
- Ciddi LV disfonksiyonu
- VSR
- Akut mitral yetersizliği
- İlaça bağlı hipotansiyon
- İlaça bağlı kanama
- Kardiyak tamponad

Ciddi LV disfonksiyonu

Klinik Değerlendirme

Doku perfüzyonu	<u>Kuru</u> ve <u>sıcak</u> CO = Normal PCWP = Normal	<u>Nemli</u> ve <u>sıcak</u> CO = Normal PCWP = Artmış
	<u>Kuru</u> ve <u>soğuk</u> CO = Azalmış PCWP = Normal	<u>Nemli</u> ve <u>soğuk</u> CO = Azalmış PCWP = Artmış
Pulmoner konjesyon		

AKUT KORONER SENDROM

Hikaye

Fizik muayene

12 derivasyonlu EKG

Kardiyak enzimler ↑

Hemşirelik tanılarının belirlenmesi

Infarkt alanının
sınırlandırılması

Kardiyak değişiklikler
için girişimler

Komplikasyonlar

Kardiyojenik şok

Aritmi

Kalp yetersizliği

Emboli

Ağrının
değerlendirilmesi

IV yolların
açılması

Kardiyak durumun
değerlendirilmesi

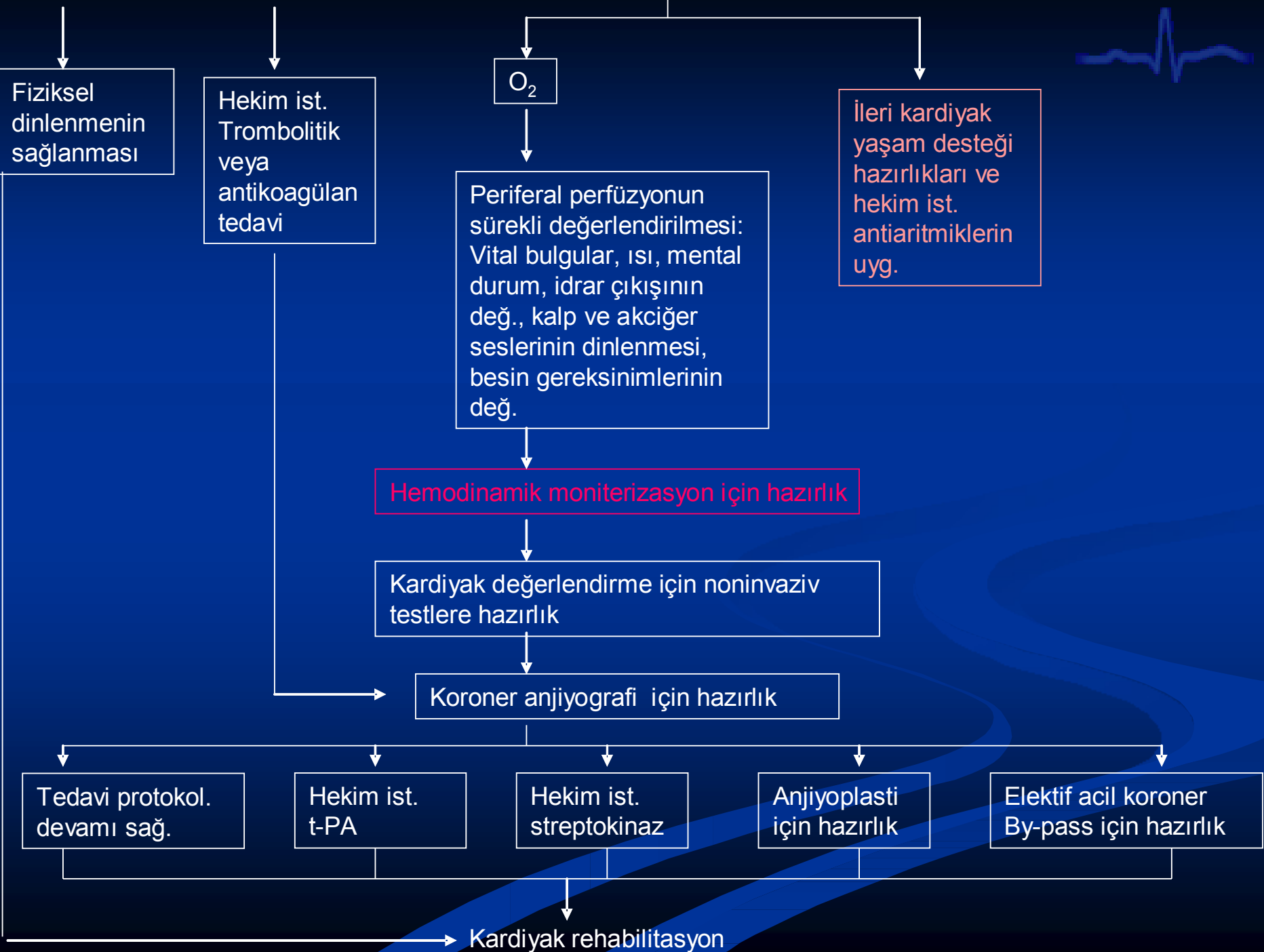
Kardiyak moniterizasyon

Aritmilerin takibi

Hekim ist.
Nitrat ve
opiooidlerin uyg.

Hekim ist.
Vazodilatatör
Beta-adrenarjik
uyg.

Hasta ve ailesinin
endişelerinin
giderilmesi

Trombolitik Tedavi

Hekim istemine göre Trombolitik ajanların hazırlanması

Streptokinaz

T-PA

IV uygulama

Protokole uygun ilaçların hazırlanması

Komplikasyonlar için hastanın gözlenmesi

Kanama

Hipotansiyon

Reperfüzyon
Aritmileri

Alerjik
reaksiyonlar

Ateş

Reoklüzyon

PTT izlemi

**Hekime
haber ver**

-Ventriküler
erken vurular
-Ventriküler
taşikardi

**Hekime
haber ver**

Hekim ist.
ted.

Belirti ve bulg.
değerlendir

EKG

Olası PTCA
Hazr.

Kolay kompres
yapılacak
IV bölgenin seçimi

Hekim ist.
Lidokain hazr. ve
uygulama

Hekim ist.
ted.

Girişim bölgesinin
izlemi

Sürekli EKG monit.

Akut Koroner Sendromlarda Hemşirelik Tanıları Algoritması

